

Møteinnkalling for Representantskapet IVAR IKS

Møtested:**Dato:** 08.12.2023**Tid:** kl. 09:00

Du melder forfall i møteportalen fram til to dager før møtet. Hvis du må melde forfall nærmere møtet, sender du epost til ivar@ivar.no.

Varamedlemmer blir innkalt ved forfall fra medlem i samme kommune.

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
2023/08	Godkjenning av protokoll
2023/09	Godkjenning av innkalling og saksliste
2023/10	Økonomiplan 2024 - 2028 - Budsjett 2024
2023/11	Valg av valgkomite for styrevalg
2023/12	Møteplan for representantskapet 2024
2023/13	Forslag til ny fordelingsmodell og eierbrøk for Interkommunalt Arkiv Rogaland (IKA)
2023/14	Orienteringssaker
2023/14.1	Status for utslippskutt fra IVARs egen drift
2023/14.2	Orientering om store utbyggingsprosjekter
2023/14.3	Orientering om status for gjenoppbygging av ettersorteringsanlegget
2023/14.4	Karbonfangst ved Forus energigjenvinning - status
2023/14.5	Gebyrutvikling i IVAR kommunene
2023/15	Eventuelt

Med hilsen

Ingrid Nordbø
Administrerende direktør

Henri Stubbe
Møtesekretær

Saksframlegg

Økonomiplan 2024 - 2028 - Budsjett 2024

Saksbehandler: Henri Stubbe
Arkivsak nr: 23/1116

Sammendrag:

Det vises til vedlagte Økonomiplan 2024 – 2028 Budsjett 2024. Oppsummering finnes i saksteksten.

Forslag til vedtak:

Økonomiplan 2024 – 2028 godkjennes som grunnlag for det arbeid som skal utføres i planperioden.

- Det første året i økonomiplanen utgjør budsjett for 2024.
- Låneopptak på kr 558 500 000 til investeringer i 2024 godkjennes.

Sakstekst:

Økonomiplanen for 2024 – 2028 følger opp IVARs visjon og hovedmål som ble vedtatt av representantskapet i november 2021. Målene gir retning for IVARs arbeid med å hjelpe regionen til å lykkes i det grønne skiftet, samtidig som vi skal opprettholde sikker forsyning og robust økonomi.

Femårige økonomiplaner er valgt for å gi eierkommunene signaler om fremtidig prisutvikling på et tidlig tidspunkt. Ustabile energipriser på grunn av krig i Europa, samt raske rentehevinger gjør det imidlertid krevende å gi presise prisprognoser for denne økonomiplanperioden. Det er derfor i større grad enn tidligere heftet usikkerhet ved prognosene for IVARs fremtidige kostnader.

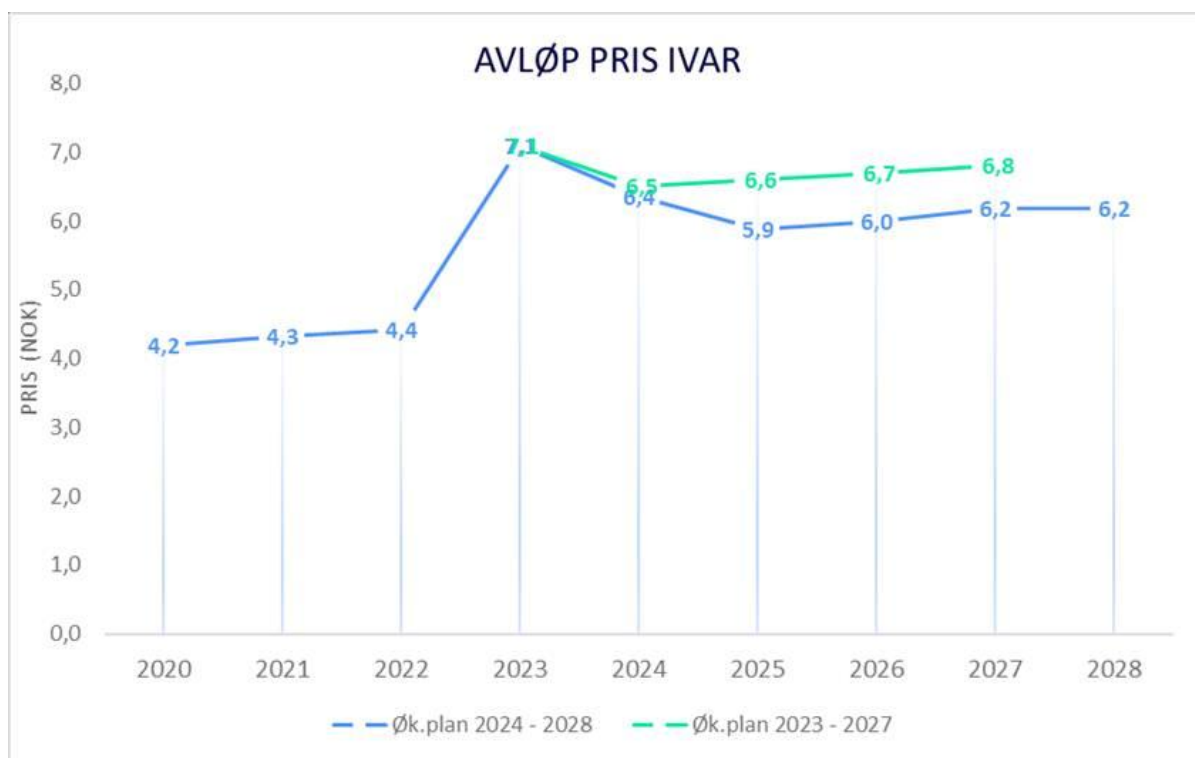
Priser til kommunene

IVARs kostnader utgjør ca 31-47% av de totale kostnadene ved vann-, avløps- og renovasjonstjenester. Kommunenes egne kostnader utgjør 53-69% av totalen. IVARs priser til kommunene framgår av økonomiplandokumentet. Prisgrunnlaget består av alle drifts- og kapitalkostnader med fradrag for inntekter som f.eks. salg av biogass og næringsinntekter. IVARs priser økte betydelig fra 2022 til 2023. I 2024 er bildet mer nyansert. IVARs prisøkning til kommunene for 2024 er lavere enn tidligere varslet for avløp, men høyere for vann og renovasjon. Det redegjøres nærmere for årsakene til endringene nedenfor. IVAR har gjort tiltak både i drifts- og investeringsbudsjettet for å redusere kostnadene. Endringene består i omstilling for å oppnå varige reduksjoner i driftsutgiftene, samt utsettelse eller nedprioritering av investeringer. Det redegjøres nærmere for dette nedenfor.

Avløp

Pga stort energiforbruk, blir driftskostnadene til avløpsanleggene i stor grad påvirket av strømprisene. I 2022 og 2023 ble dermed avløpsprisene til kommune satt opp betydelig. Vi ser nå at strømprisene har gått ned, selv om de fortsatt er høye. Lavere forventet strømpriser, samt en fastprisavtale på 40% av strømforbruket til en lavere pris, gir rom for en

reduksjon av avløpsprisene til kommunene. Det forventes at det akkumulerte underskuddet på selvkostområdet avløp vil bli dekket inn ila 2024. Det forventes at avløpsprisene vil være lavere enn forventet sett i forhold til forrige økonomiplan. Det er likevel usikkerhet knyttet til fremtidige krav på avløpsrensing, som ikke er tatt hensyn til i denne økonomiplanen.

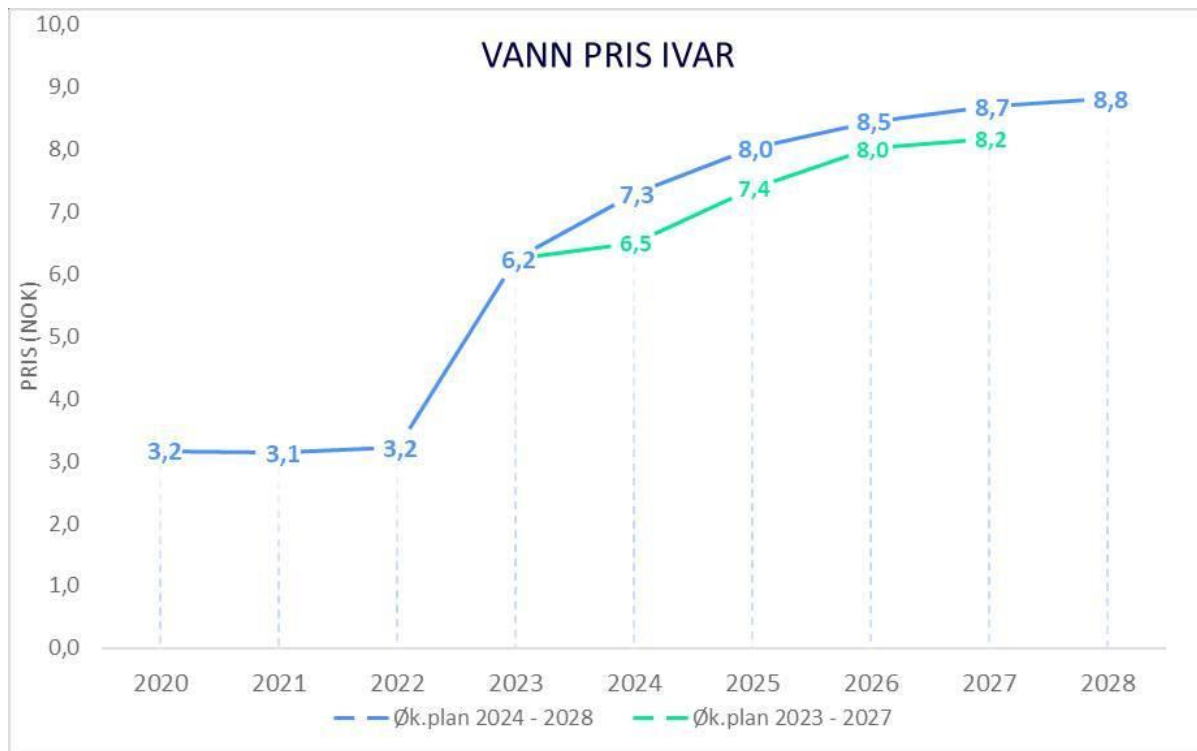

Vann

Selvkostområdet vann er i stor grad påvirket av rentenivået og avskrivninger, pga store anleggsverdier. Opp til 60% av vannprisen er knyttet til kalkulatorisk rente og avskrivninger. En ytterlig økning i rente, utover det som ble antatt i forrige planperiode, fører til større kapitalkostnader enn tidligere antatt.

Prognosen for 2024 tilsier et lavere volum av levert vann til kommunene. Driftskostnadene vil reduseres litt, men kapitalkostnadene må fordeles på mindre mengde levert vann. Dermed blir vannprisene litt høyere enn antatt.

Selvkostområdet vann har også et akkumulert underskudd i utgangen av 2023, på ca 11MNOK, som ikke vil bli dekket inn ila 2024. Dermed forventes det ytterlige økninger i vannpriser fremover, særlig når den nye hovedvannledningen blir tatt i bruk ila 2025, i samsvar med regelverket for selvkostfinansiering.

Gjenvinning

Prising av ulike fraksjoner bestemmes av en lang rekke variabler. Dette kan være direkte kostnader, miljøhensyn, markedsforhold, offentlige krav, m.m.

Innen gjenvinning er det de siste årene opparbeidet et betydelig underskudd som følge av oppstart av ettersorteringsanlegget på Forus og matavfallsbehandling på Grødalaland.

Fom. 2022 er det innført CO₂-avgift for forbrenningsanlegg. Avgiften blir viderefakturert til kommunene. Det er knyttet usikkerhet til CO₂-avgiften og evt endringer i prisen innen 2024 vil bli tatt hensyn til i faktureringen.

Det er gitt signaler om årlig økning i CO₂-avgiften videre også, derfor ble det lagt inn jevn økning. Som følge av ettersorteringsanleggets utsortering av plast og redusert klimagasseffekt ved forbrenning, har IVAR fått en rabatt på CO₂-avgiften på 52 %. Som det framgår av økonomiplanen, reduseres CO₂-avgiften i 2026 fordi vi legger til grunn at vi igjen vil oppnå rabatt for IVAR-avfallet som følge av stor grad av utsortert plast når ettersorteringsanlegget forventes å være i drift igjen.

For øvrig er det en endring i prisstruktur for våtorganisk med forbehandling og rent matavfall i 2024. IVAR har samarbeidet med kommunene om fjerning av hageavfall fra brun dunk. Det forventes at dette tiltaket de kommende årene kan påvirke pris for våtorganisk/matavfall levert til Grødalaland.

Som det framgår av økonomiplanen legges det opp til overskudd de kommende årene, slik at man i slutten av planperioden vil ha dekket inn akkumulert underskudd. Markedsmessige forhold og avfallsmengder vil imidlertid påvirke gebyrutviklingen som vil bli vurdert nøye i årene som kommer.

Reduserte investeringskostnader i planperioden

For å redusere fremtidige kapitalkostnader i drift har IVAR gjennomgått investeringsbudsjettet i flere omganger med sikte på å utsette investeringer der det er forsvarlig. Målet er å realisere rett anlegg til rett tid. Dette innebærer å sikre at anleggskapasiteten og den regionale VA-infrastrukturen holder tritt med befolknings- og regionutviklingen samt nye miljøkrav, men unngå å bygge for tidlig eller med for stor

kapasitet. Det er de siste årene foretatt utsettelse av flere prosjekter for å redusere låneopptak og årlige kapitalkostnader.

IVARs eiere har gitt selskapet en låneramme på 6 mrd. kr som økonomiplanen holder seg innenfor. Prognosen for samlet gjelde ved utgangen av 2028 er 5,97 mrd kr

Omstilling for reduserte driftskostnader

De siste årene har IVAR gjennomført mange tiltak med sikte på å oppnå varige reduksjoner i driftsutgiftene. Det gjennomføres mellom 40 – 50 konkrete tiltak pr år. IVAR benytter Lean som sin hovedtilnærming i alt forbedringsarbeid, også i omstillingsarbeidet. Tiltakene som gir størst økonomisk effekt er:

- Energieffektivisering i prosessanlegg, for eksempel ved varmegjenvinning av prosessvarme
- Redusert kjemikaliebruk
- Organisatoriske tiltak med sikte på å redusere bemanning eller unngå bemanningsøkning
- Økt utnyttelse av anleggskapasitet uten økt bemanning

Saksframlegg

Valg av valgkomite for styrevalg

Saksbehandler: Ingrid Nordbø
Arkivsak nr: 23/1117

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Representantskapet IVAR IKS	

Sammendrag:

I henhold til IVARs selskapsavtale skal det anvendes valgkomite ved styrevalg. Representantskapet velger valgkomiteen.

Forslag til vedtak:

Følgende oppnevnes som valgkomite for styrevalg i IVAR i perioden 2024 - 2027. Representantskapet gir sin tilslutning til retningslinjene for valgkomiteen som fremgår av saken.

Stavanger	Sissel Knutsen Hegdal, leder Henrik Halleland
Sandnes	Kristoffer Birkedal
Kvitsøy, Randaberg, Sola, Strand, Hjelmeland og Suldal	Janne Stangeland Rege
Klepp, Hå, Time og Gjesdal	Frank Oftedal

Sakstekst:

Selskapsavtalen inneholder følgende bestemmelse om valgkomite:

Det skal anvendes valgkomité i forbindelse med styrevalg. Valgkomiteen skal bestå av 5 medlemmer, med slik fordeling:

<i>Stavanger</i>	<i>2 medlemmer</i>
<i>Sandnes</i>	<i>1 medlem</i>
<i>Kvitsøy, Randaberg, Sola, Strand, Hjelmeland og Suldal</i>	<i>til sammen 1 medlem</i>
<i>Klepp, Hå, Time og Gjesdal</i>	<i>til sammen 1 medlem</i>

Valgkomiteen, herunder komiteens leder, velges av representantskapet. Representantskapet skal fastsette nærmere retningslinjer for valgkomiteen. Valgkomiteen skal avgi en skriftlig og begrunnet innstilling på valg av styre

Etter dialog med politisk ledelse i IVARs eierkommuner har styret innstilt på følgende valgkomite:

Stavanger	Sissel Knutsen Hegdal Henrik Halleland
Sandnes	Kristoffer Birkedal
Kvitsøy, Randaberg, Sola, Strand, Hjelmeland og Suldal	Janne Stangeland Rege
Klepp, Hå, Time og Gjesdal	Frank Oftedal

Retningslinjer for valgkomiteens arbeid

Det fremgår av selskapsavtalen at representantskapet skal fastsette retningslinjer for valgkomiteen. IVARs administrasjon har hatt dialog med administrasjonen i Stavanger og Sandnes kommuner som har gitt følgende innspill til retningslinje med bakgrunn av overordnede eierstyringsdokumenter for kommunene:

Eierkommunene har i sin eierstrategi uttrykt forventninger om at det etableres regionale løsninger innenfor VAR-sektoren som muliggjør tjenesteleveranser som er kostnadseffektive, robuste, miljøvennlige og av høy kvalitet.

På bakgrunn av eiernes ambisjoner og forventninger til selskapet har valgkomiteen ansvar for å sikre at det foreslås et styre som har kompetanse, erfaring, kapasitet og mangfold ut i fra selskapets egenart og eiernes mål.

Styret skal videre sammensettes i tråd med gjeldende lovkrav og selskapsavtalen, herunder bestemmelser om kjønnsbalanse.

Det skal vektlegges at styret som kollegium innehar nødvendig erfaring og kompetanse, og at bredden i eierfellesskapet reflekteres i sammensetningen.

Kontinuitet i styret skal vektlegges. Dette kan f.eks. løses ved ulik lengde på tjenestetiden for medlemmene.

Vedlegg:

Valg av valgkomite for styrevalg

Saksframlegg

Møteplan for representantskapet 2024

Saksbehandler: Ingrid Nordbø
Arkivsak nr: 23/1117

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Representantskapet IVAR IKS	

Sammendrag:

Representantskapet inviteres til å fastsette møteplan for 2024. Møteplanen gjelder for det nye representantskapet, og datoene er koordinert med kjente regionale aktiviteter for å unngå kollisjoner.

Forslag til vedtak:

Møteplan for 2024

Fredag 2. februar kl 09:00 (konstituerende møte)

Fredag 24. mai kl. 09:00

Fredag 6. desember kl 09:00

Sakstekst:

Vedlegg:

Møteplan for representantskapet 2024

Saksframlegg

Forslag til ny fordelingsmodell og eierbrøk for Interkommunalt Arkiv Rogaland (IKA)

Saksbehandler: John Prestegård
Arkivsak nr: 15/662

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Styret IVAR IKS	

Sammendrag:

Kommunene, fylkeskommunen og de interkommunale selskapene (IKS) som er deltakere i IKA IKS godkjente høsten 2022/vinteren 2023 eierstrategien og ajourført selskapsavtale for selskapet. I møtet den 24.04.2023 fastsatte representantskapet styringsdokumentene.

Av saken fremgikk det at det i løpet av arbeidsprosessen var konstatert at det er manglende samsvar mellom eierandel og årlig driftstilskudd som den enkelte eier yter for tjenestene levert av IKA i dag. Det ble således gitt et oppdrag om en utredning av dette innen utgangen av valgperioden, for å finne frem til harmonisert modell.

IKA har en bredt sammensatt eierstruktur og dette må det tas hensyn til i arbeidet. Videre fremgår det av saken at resultatene må fremmes for behandling av eierne i løpet av 1. halvår 2023, slik at eventuelle endringer er på plass før ny valgperiode trer i kraft. Administrasjonene i kommunene og IKSene har i samarbeid med daglig leder nå utført oppdraget. En arbeidsgruppe bestående av representant fra kommunene Sola, Randaberg og Sandnes, fylkeskommunen og daglig leder i selskapet har vært skrivegruppe underveis.

Det har blitt gjennomført tre felles drøftingsmøter på Teams med alle deltakerne. Her har ulike modeller, konsekvenser av disse og praktisering av løsningene blitt drøftet. Fra å starte ute med syv ulike modeller for kostnadsfordeling og beregning av det årlige tilskuddet, foreligger det nå ett forslag til løsning. Den samsvar med forslaget til justert beregning av eierbrøken, slik det ble bedt om i oppdraget. Fellessaken fremmes med dette for kommunestyret/fylkestinget/IKSene for endelig behandling og godkjenning.

Forslag til vedtak:

1. Oppdatert eierbrøk og kostnadsfordelingsmodell for IKA IKS, slik det denne saken viser, godkjennes .

2. Oppdatering av selskapsavtalens §5 og 14.3, slik det fremgår av sakens vedlegg 2 godkjennes.

3. Ajourført selskapsavtale iht punkt 2 ovenfor gis virkning fra og med ny valgperiode 2023-2027, og budsjettåret 2024.

Sakstekst:

Dagens modell - eierbrøk og kostnadsfordeling

Dagens eierbrøk:

Bygger på folketall pr 1.1.2020 og justeres hvert 4. år, neste gang er i 2023. Fylkeskommunens eierandel er behandlet særskilt og satt likt som største eierkommunen. IKSer som er deltakere har eierandel likt som kommuner med 100 innbyggere.

Dagens kostnadsfordeling:

IKA yter en grunntjeneste til alle som inkluderer 1 dagsverk, kurs og konferanser i selskapets regi, samt andel av hyllemeter i papir- og bortsetningsarkivet. IKA leier magasinplass i bygget, totalt 15.000 hyllemeter papirarkiv i dag. Det ventes å fylles opp ila noen år. Hver deltaker har en andel av hyllemeterne og betaler for det. Kommuner som har hatt/har ekstra avlevering og dermed økt antall hyllemeter betaler ekstra for dette.

Generelt er det fortsatt etterslep hos deltakerne på avlevering av papirarkiv. Samtidig avleveres nå mer som også kanskje bare er 2-5 år og det utløser behov for å få opp innsynsløsninger for å betjene deltakerne da noe materiale er i bruk ifm enkeltsaker (klager, rettsaker, utredninger mv.)

Digital del av arkivet hos IKA vil øke fremover. Oppbevaring er billigere, men kompetansebehovet hos IKA endres. Innsynsløsninger samarbeides det med Arkivverket og andre nasjonalt om. Mangel på gode, effektive løsninger både for IKA og eierfellesskapet er en utfordring i dag. Digitalisering av papirarkivet er et helt eget og større prosjekt i seg selv og ikke tema i arbeidet som har vært utført nå.

Forslag til endringer - drøftinger

Innledningsvis i arbeidet ble det drøftet kriterier for oppdatert fordelingsmodell og eierbrøk, samt kartlegging av de vesentligste kostnadsdriverne ved IKA sin tjenesteproduksjon. Momenter som fremkom i eierfellesskapets drøfting var blant annet:

- Endret og ny modell må være enkel
- Trenger forutsigbarhet om tilskuddet hos eierne
- Ja, må være enkelt, men at tilskuddet reflekter uttak av tjenester er konstruktivt forslag
- Passe på at endring nå står seg over tid, kan ikke drive å endre verken eierbrøk eller fordelingsmodell av tilskuddet «til stadighet». Det vi velger å gjøre nå må være anvendbart også i fremtiden. Husk på økt digitalisering.
- Insentiver til effektiv drift og økt digitalisering er bra.

FORSLAG TIL LØSNING

Som svar på oppdraget i forrige sak, foreslås følgende løsning:

Fordeling av kostnadene – årlig tilskudd

- IKA sine grunntjenester, samt fysisk og digitalt depot utgjør for 2023 89% av de samlede utgiftene. Denne utgiftsandelen fordeles på samtlige deltaker.

- Utvidet depot utgjør 11% av de totale utgiftene, og fordeles etter egen brøk for de deltakerne (pr d.d. 5) som benytter denne ordningen. Beløpet kommer i tillegg til grunntjenesten.

Totalt tilskudd 2023 til tjenestekjøp fra IKA utgjør kr 14,7 millioner.

Eierbrøk – justeres for folketallsendring hvert 4.år

- Fast eierandel på 1% for alle, unntatt kommuner med mindre enn 1000 innbyggere (0,5%) og IKS-ene (0,25%). Til sammen utgjør «fastleddet» 22,25% av dagens eierbrøk

- Øvrige 66,75% av andelen grunntjenester på i alt 89% fordeles etter folketall. For fylkeskommunen videreføres at andelen settes likt som største eierkommunen.

- Siste 11% av eierbrøken fordeles innbyrdes mellom deltakerne som har utvidet depot

Disse deltakerne betaler tillegg for dette også i dag.

Løsningen ivaretar at mer enn tre deltakere har flertall i representantskapet, og at det må være et rimelig antall deltakere som står bak, i saker som krever 2/3 flertall. Videre hensyn tar det forholdene for de minste kommunene både mht endringer i tilskuddet og at prorata andelen ikke blir for høy for kommunene.

Den samlede løsningen er enkel, svarer opp forventning om forutsigbarhet da eierbrøk kan stå og justeres hvert 4. år. Basistjenester av tilskuddet lønns- og prisjusteres som i dag. Eventuelle endringer knyttet til utvidet depot er styrbart ved justering 2 ganger i året hvis behov oppstår, og gjelder da kun for denne andel og deltakerne som har slik utvidelse. Øvrige forblir upåvirket.

Sammenstilling av dagens tilskudd og eierbrøk vs. forslaget til justert løsning fremgår av vedlegg 1.

Selskapsavtalen §5 Eiere, eierandel og innskuddsplikt og §14.3 Driftstilskudd/Tjenestekjøp

Vedlegg:

Virkning av forslag pr. deltaker

Revidert Selskapsavtale 30mai2023

Saksframlegg

Status for utslippskutt fra IVARs egen drift

Saksbehandler: Lene Beadle

Arkivsak nr: 23/1237

Sammendrag:

I april 2020 fattet representantskapet vedtak om at arbeidet med utslippsreduksjoner fra IVARs drift skulle intensiveres, og ba konkret om at tiltakene utslippsfrie anleggsplasser og fossilfrie driftsmidler skulle gjennomføres der dette er mulig og hensiktsmessig. I november 2020 ble det lagt frem en egen orienteringssak om hvordan styret planla oppfølging av representantskapets initiativ.

I møtet vil administrasjonen orientere om resultatene av de viktigste tiltakene som er gjennomført. Noen hovedgrupper av tiltak beskrives også dette notatet.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering

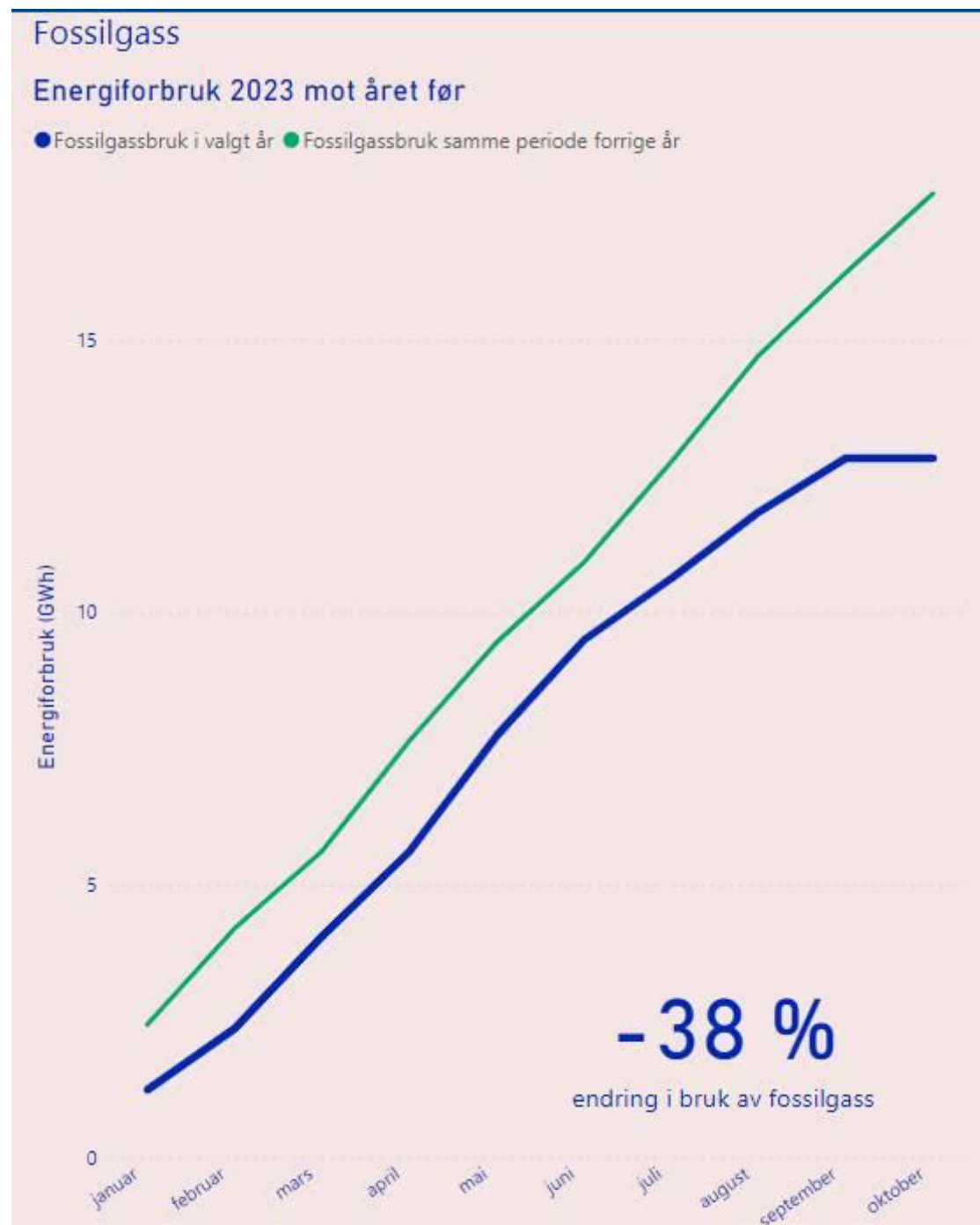
Sakstekst:

Overordnet mål og strategi

Representantskapet vedtok nye overordnede mål for IVAR i november 2021. Målene er konkretisert og operasjonalisert gjennom mål for de ulike driftsområdene i IVAR og for bedriften som helhet. Flere av målene omhandler en styrking av IVARs klimaprestasjoner og utslippskutt. Her nevnes et utvalg mål, med tilhørende resultater pr høsten 2023.

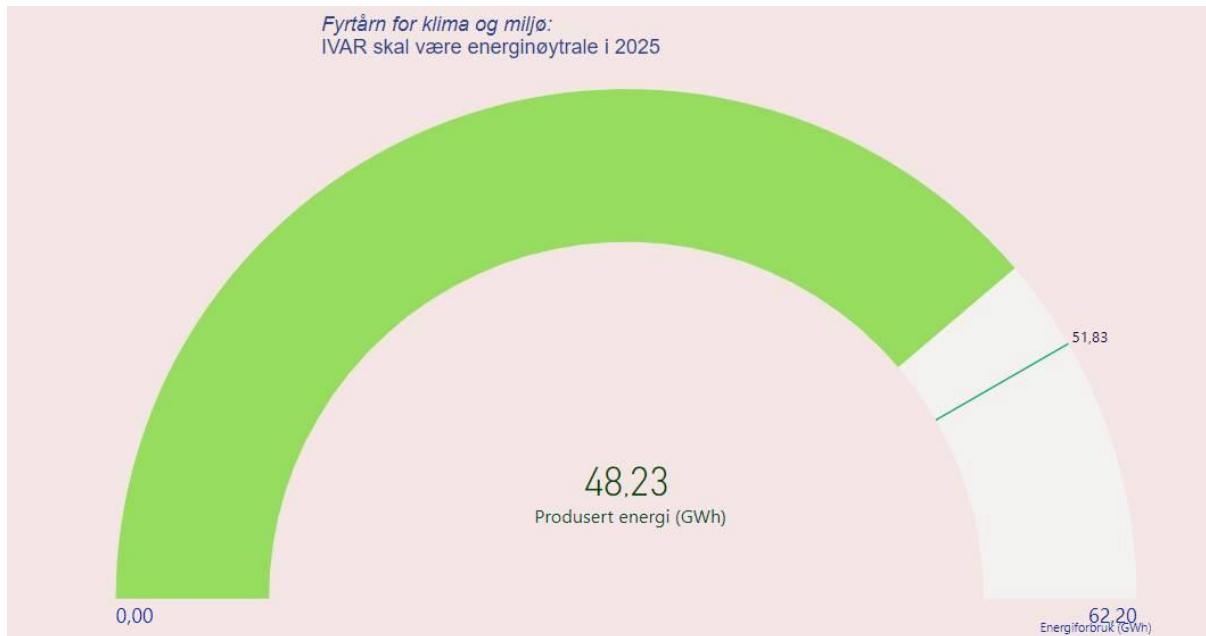
IVAR har som mål at 95% av all egen energibruk skal være fornybar innen 2030. Pr høsten 2023 er 75% av vår energibruk fornybar (figur over). Flere tiltak for å redusere bruken av naturgass er satt i verk de siste årene, reduksjon i bruken av fossilgass var på 38% fra 2022 – 2023 (figur under).

Flere av ressursstrømmene som IVAR behandler har et energipotensiale. Foruten forbrenning av restavfall som skjer i regi av Forus energigjenvinning, er de største ressursene matavfall og kloakkslam som vi benytter til produksjon av biogass. I tillegg utgjør vannkraft i både råvanns- og rentvannstransporten vår, samt deponigass som hentes ut av nedlagte Sele deponi også gode energiresurser. Kloakkrensing og behandling av organisk avfall er på samme tid svært energikrevende, fordi det stilles krav om hygienisering på høye temperaturer.

IVAR har som mål å produsere minst like mye energi som vi forbruker innen 2025. Målet skal nås både gjennom redusert energiforbruk, og økning av energiproduksjonen. IVAR produserer i år om lag 80% av den energien vi forbruker.

Fyrtårn for klima og miljø:
IVAR skal være energinøytrale i 2025

IVARs energiproduksjon fordeler seg på disse energiproduksjonene. (Energiproduksjon fra forbrenning av restavfall i regi av Forus energigjenvinning er ikke medregnet):

IVARs energiproduksjon (GWh)

Fossilfrie kjøretøy

IVAR er i ferd med å konvertere hele vår bilpark til fossilfrie kjøretøy, og utskiftingen skjer i takt med at kjøretøy skal skiftes ut pga alder. Det finnes gode elektriske alternativer for de av fleste kjøretøysbehovene våre, men det er fortsatt noen utfordringer med å dekke noen få spesielle behov med el-kjøretøy. Det anskaffes likevel ikke lenger fossile kjøretøy, og vi løser de særskilte behovene gjennom fortsatt bruk av eldre kjøretøy i påvente av at nye modeller skal komme på markedet. Pr i dag er 44 % av kjøretøysparken vår fossilfri.

Fossilfri anleggsdrift

IVAR har siden høsten 2020 stilt krav om fossilfri anleggsdrift i alle våre bygge- og anleggskontrakter, og har slik bidratt til grønn omstilling og utslippsreduksjoner i anleggsbransjen. Erfaringen er at markedet for fossilfri anleggsdrift modnet seg raskt, og at kravene dermed ikke har medført vesentlig prisøkning. Frem til nå har fossilfri anleggsdrift i praksis betydd bruk av biodrivstoff, fordi batterikapasitet på større maskiner har vært til

hinder for bruk av el-maskiner for de anleggene vi har hatt i denne perioden. Utviklingen av elektriske tyngre anleggsmaskiner gjør at dette er i ferd med å endre seg.

Frem til 1. januar 2023 har IVAR og andre utbyggere som har stilt krav om fossilfri anleggsdrift stimulert bruk av biodiesel i anleggsbransjen. Vi har slik vært med på å øke bruken av biodiesel i Norge. Fra 1. januar i år er det innført et omsetningskrav for avansert biodrivstoff til ikke-veigående maskiner. Dette skal sikre at fossil diesel iblandes en viss mengde biodiesel, og reguleringen gjør at tilgjengelig biodrivstoff i markedet blir fordelt på all drivstoffomsetning. Krav om bruk av ren biodiesel i anleggskontrakter fører ikke dermed ikke lenger til en økning av total biodrivstoffbruk i Norge.

IVAR vil i derfor fremover gå over til å sette klima- og miljøkrav som vektet minimum 30% i anbud og vil gjennom dette stimulere til utslippsfrie anleggsmaskiner i fremtiden. På denne måten ytterligere stimulere til elektrifiseringen av maskinparken hos anleggsentreprenører, og oppnå egne mål om utslippsfrie anlegg.

Det pågår rapportering på CO2 besparelser på 8 entrepriser. Det er startet opp klimagassberegninger for tre konkrete prosjekter. For disse prosjektene blir det laget et klimagassbudsjett i starten av prosjektet, for i neste omgang å foreta en optimaliseringsprosess for prosjektet for å finne tiltak som kan redusere klimagassutslippene. Til slutt lages det et regnskap der klimagassgevinsten beregnes. Det ene prosjektet (Farlig avfall Sele) er ferdigstilt og kunne dokumentere en klimagassgevinst. De to andre prosjektet er i startfasen: Opprustning Storevatn Dam og Ny råvannsforsyning. De følges opp med klimaregnskap i utbyggingsfasen.

Fra høsten 2024 gjennomføres klimagassberegninger for alle prosjekter med investeringsramme på mer enn 5 mill som starter opp.

Anskaffelsesstrategi

Styret vedtok ny anskaffelsesstrategi for IVAR i 2022. Anskaffelsesstrategien understøtter IVAR sine hovedmål, og er et viktig virkemiddel for at vi skal nå våre klimamål. Det skal stilles miljø- og klimakrav i alle aktuelle anskaffelser, inkludert å etterspørre anerkjente miljømerker og miljødeklarasjoner, og klimavennlige løsninger. Vi skal også stille krav som stimulerer til levering av produkter med lang levetid, og som lar seg reparere. Vi skal også stille krav til at produktene kan gjenvinnes når de blir til avfall.

Saksframlegg

Orientering om store utbyggingsprosjekter

Saksbehandler: Ingrid Nordbø

Arkivsak nr: 13/495

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Representantskapet IVAR IKS	

Sammendrag:

IVAR rapporterer status for større utbyggingsprosjekter til styret hvert kvartal. Representantskapet vil få en muntlig orientering om noen utvalgte prosjekter.

Forslag til vedtak:

Statusgjennomgang av store utbyggingsprosjekter tas til orientering.

Sakstekst:

Oversikt over de største prosjektene som pågår, med forventet sluttprognose:

Prosjekt	Godkjent prosjektramme	Antatt sluttsum	Forbrukt Per dato
110012 Ny råvannskilde Birkelandsvatnet	560 mill kr	488 mill kr	39,5 mill kr
110032 Hovedvannledning Vest	1.500 mill kr	1.491 mill kr	950,2 mill kr
110042 Høydebasseng Håland	155 mill kr	153,2 mill kr	114 mill kr
110049 Rehab VL Tronsholen - Tjensvoll	58 mill kr	56,7 mill kr	55,7 mill kr
110054 Tananger-ledningen (vann)	70 mill kr	72 mill kr	4,2 mill kr
110055 Opprustning dam Storevatn	140 mill kr	122 mill kr	2,8 mill kr
120057 Ny pumpeledning avløp Strandgata	25 mill kr	24,3 mill kr	10,9 mill kr
SUM	2.508 mill kr	2407 mill kr	1.177 mill kr

Saksframlegg

Orientering om status for gjenoppbygging av ettersorteringsanlegget

Saksbehandler: Njål Erland
Arkivsak nr: 23/107

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Representantskapet IVAR IKS	

Sammendrag:

Det vises til saker behandlet i representantskapet sine møter 9. desember 2022 og 15. juni 2023. I sistnevnte møte besluttet representantskapet at ettersorteringsanlegget skal gjenoppbygges på dagens lokasjon i Forus Miljøpark. I kommende møte vil administrasjonen gi en status for gjenoppbyggingen. I saksteksten gjengis hovedpunktene i orienteringen.

1. Riving av den delen av dagens anlegg som er ødelagt
2. Nytt prosjekt med ansvar for gjenoppbygging av selve anlegget
3. Valg av sorteringsprosess i det nye anlegget
4. Oppfølging av forsikrings sak ovenfor KLP

Forslag til vedtak:

Status for gjenoppbygging av ettersorteringsanlegget tas til orientering.

Sakstekst:

Representantskapet besluttet i sitt møte 15. juni at ettersorteringsanlegget skulle gjenoppbygges på samme lokasjon som tidligere. Nedenfor gis en oversikt over de viktigste aktivitetene som er gjennomført siden juni.

Riving:

Riving har pågått siden januar 2023, og utføres i regi av KLP. IVAR ansatte bidrar i prosessen og arbeidet. Rivingsarbeidene inkludert sotfjerning og nedvasking forventes ferdig i desember 2023.

Prosjekt ESA 2.0 Gjenoppbygging

IVAR engasjerte brannkonsulent i vår for å sikre en tidlig kunnskapsoverføring fra SINTEF sitt undersøkelsesarbeid til arbeidet med nytt brannkonsept. Det er jobbet grundig med alle anbefalingene i SINTEF rapporten som omhandler bygningskonstruksjon, brannsikring, slokkesystemer og anleggsdesign, og dette danner grunnlaget for nytt brannkonsept.

Det er i tillegg engasjert rådgiver for bygg og rådgiver maskin.

Sandnes kommune har gitt rammetillatelse til gjenoppbygging. I det videre arbeidet med søknader er det behov for å få ny utslippstillatelse. Brannkonsulent jobber med nytt brannkonsept for anlegget som vil være en del av søknad om igangsetting.

Det er valgt en modell med totalentreprise for byggentreprisen. Dette medfører at totalentreprenør blir ansvarlig prosjekterende for bygg-delen. Det vil i stor grad bli gjenbruk løsninger fra opprinnelig anlegg, men med andre løsninger for passive og aktive barrierer mot brann. IVAR har selv valgt brannkonsulent med ansvar for brannkonsept, som vil bli tiltransportert til totalentreprenør. Det er planlagt utlysning av totalentreprise bygg i mars 2024.

Forprosjekt maskin er planlagt ferdig i desember 2023 og totalentreprise for maskin vil bli utlyst i mars 2024. Maskinleveransen har lang leveringstid og det er derfor viktig å satt maskin i bestilling tidlig.

IVARs ettersorteringsanlegg var det andre anlegget av sitt slag i Norge. Nå er det imidlertid flere tilsvarende anlegg under planlegging i Norge, og IVAR har opprettet kontakt med andre norske avfallsselskap som bygger sorteringsanlegg for erfaringsutveksling.

Valg sorteringsprosess

Det jobbes med valg av sorteringsprosess for det nye anlegget. Valget omhandler i hovedsak hvor mange materialkvaliteter plasten skal sorteres i. Dette er en bransje i utvikling av IVAR har fokus på å bygge det anlegget som er mest hensiktsmessig basert på dagens utvikling av marked og rammebetingelser. Uavhengig av antallet plastkvaliteter, vil vi bygge et sorteringsanlegg som sorterer ut minimum den samme totale plastmengde som tidligere, og slik oppnå den samme klimaeffekten. Vi vil også gjenoppbygge et papiranlegg som videresorterer papir som er kildesortert i husholdningene.

Forsikring

Forsikringen er oppdelt i en bygg del og en maskin del. Bygget er fullverdiforsikret og erstatningen skal dekke kostnaden ved å gjenoppbygge tilsvarende som før brannen. Beregning av kostnaden av skadeomfanget, og dermed erstatningsbeløpet, utføres av fagfolk oppnevnt av henholdsvis IVAR og KLP. KLP og IVAR er enige om forutsetningene for denne beregningen. Erstatningsbeløpet som disse kommer frem til er det endelige, med mindre det på et senere tidspunkt oppdages forhold som ikke stemmer med forutsetningene som ble lagt til grunn. Vi forventer at dette er avklart i for sommeren 2024. Erstatningen vil ikke dekke endringer eller forbedringer som gjøres ved gjenoppbygging.

Maskinforsikringen skal dekke reparasjon/gjenanskaffelse av maskinpark og løsøre til samme stand som før brannen. IVARs maskinpark var såpass ny på branntidspunktet at det er veldig lite reduksjon på grunn av bruk og elde. Forsikringssselskapet har fått utarbeidet en takst over reparasjon/gjenanskaffelse basert på antatt verdi på branntidspunktet.

KLP kan velge å betale ut avtalt maskinerstatning som et kontantoppgjør, eller de kan betale i henhold til dokumenterte utgifter i løpet av gjenoppbyggingen. Hvordan dette skal gjøres opp er ikke avklart.

Verdisikring og riving som er utført og vil pågå ca fram til årsskiftet er gjennomført i regi av forsikringssselskapet. Gjenoppbygging er forutsatt skal gjennomføres i regi av IVAR (både bygg og maskin).

Tidsfrister

I henhold forsikringsvilkårene skal bygget være oppført innenfor 5 år etter brannen. Dette antas å ikke medføre noe problem.

For maskin er fristen for gjenanskaffelse 3 år, men IVAR har fått utvidet denne til 5 år. Det er noe uklart på hvilket tidspunkt maskinene anses som gjenanskaffet, tidspunktet for installasjon, eller etter at prøvedriftsperioden med full produksjon er avsluttet. Vi er derfor i

dialog med forsikringsselskapet for å avklare dette. I verste fall kan denne fristen bli utfordrende. Foreløpig signaler fra forsikringsselskapet gjør at vi tror at denne problemstillingen vil løses.

Saksframlegg

Karbonfangst ved Forus energigjenvinning - status

Saksbehandler: Ingrid Nordbø

Arkivsak nr: 20/284

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Representantskapet IVAR IKS	

Sammendrag:

IVARs representantskap besluttet i april 2020 at IVAR skulle ta initiativ til å utrede CO2 fangst fra Forus energigjenvinning. Bakteppet var at energigjennvinningsanlegget på Forus er regionens største punktutslipp av CO2. Det er også forventninger til at staten vil stimulere etableringen av CO2 fangstanlegg, og det var et ønske om at IVAR/Lyse tidlig posisjonerte seg i forhold til mulige støtteordninger.

Styret besluttet i juni 2020 at IVAR skulle følge opp vedtaket ved å søke samarbeid med Lyse og Forus energigjenvinning. Arbeidet med karbonfangstanlegg pågår nå i et samarbeidsprosjekt mellom Lyse, IVAR og Forus energigjenvinning. Representantskapet har tidligere behandlet statusorienteringer om prosjektet i november 2020 og november 2021.

Forslag til vedtak:

Status for arbeidet med karbonfangst ved Forus energigjenvinning tas til orientering.

Sakstekst:

Prosjektet er så langt finansiert av Forus energigjenvinning, samt eksterne tilskudd. Siden 2022 har Stavanger og Sandnes kommuner inngått med en representant hver i styringsgruppa for prosjektet. Organisasjonskartet under viser hvordan arbeidet er organisert.

Prosjektet inngår også i et samarbeid mellom flere forbrenningsanlegg under paraplyen KAN – Klimakur for avfallsforbrenning i Norge (se figur under).

[figur]

Om Forus energigjenvinning

Forus energigjenvinning består av to samlokaliserte forbrenningsanlegg for avfall. Anleggenes primærøppgave er å sluttdestruere avfall som ikke kan gjenbrukes eller resirkuleres. Det produseres både kraft og varme i prosessen, som distribueres i strøm- og fjernvarmenettet. 80% av avfallet som forbrennes i anlegget er husholdningsavfall fra de kommunale eierne. IVARs husholdningsavfall utgjør igjen i overkant av 80% av total mengde husholdningsavfall inn til anlegget.

Avfallet er både fossilt og biogent. Når IVARs ettersorteringsanlegg var i drift var andelen fossilt avfall i Forus energigjenvinning lavere, fordi plast og metall var tatt ut før forbrenning.

Forus Energigjenvinning 1 AS er eid av Lyse Neo AS og IVAR Næring AS, mens Forus Energigjenvinning 2 AS er eid av Lyse Neo AS og IVAR Næring as med til sammen 86% av aksjene, mens den resterende eierandelen er fordelt på Dalane Miljøverk, Renovasjonsselskapet for Farsund og Lyngdal AS, IRS Miljø IKS (Flekkefjord, Kvinesdal, Sirdal og Lund).

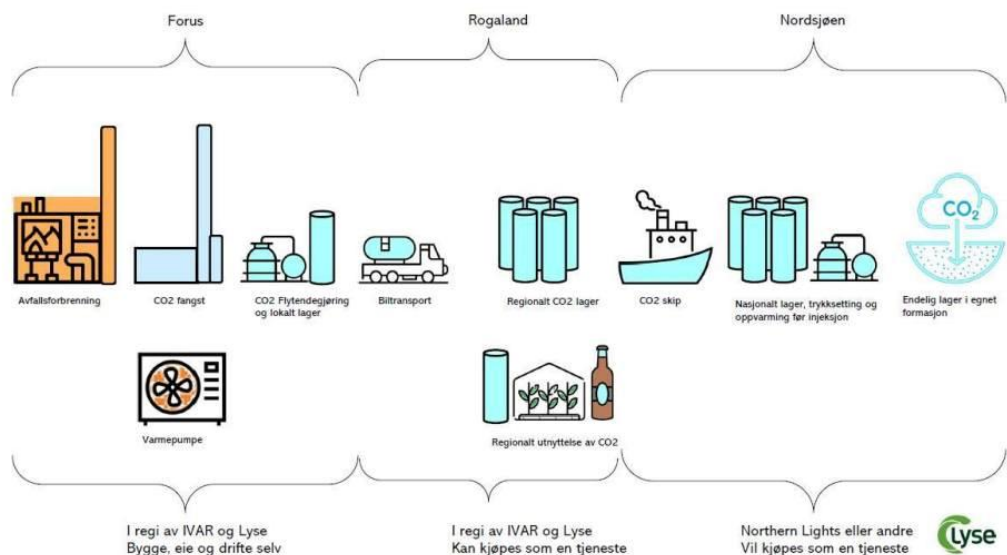
De to forbrenningsanleggene på Forus utgjør regionens største punktutslipp av CO₂ (100 000 t/år) som tilsvarer 5 % av utslippet i regionen.

Fremtidig forbrenningskapasitet i regionen

FE1 er 20 år gammelt, og nærmer seg sin forventet levetid. Det ble utført en teknisk levetidsanalyse i november 2022 som tilsier at anlegget bør skiftes ut innen 2032. FE2 er 10 år gammelt. Anlegget har kapasitet til 60 000 tonn, og kan ikke alene dekke dagens husholdningsavfall fra eierne. Dagens mengde husholdningsavfall er 80 000 tonn, hvorav IVARs andel er ca 67 000 tonn. Dersom en begrenser regionens forbrenningskapasitet til dagens FE2 vil dette i tillegg gi altfor lite varme til fjernvarmenettet. FE fikk i mai 2021 utført en markedsanalyse for restavfall til forbrenning i vår region. Denne angir at det i 2030 vil bli generert avfall innenfor Forus Energigjenvinning sitt geografiske område på grovt regnet 150 000 tonn (både husholdning- og næringsavfall). Kartleggingen av dagens marked viser at en meget stor andel av næringsavfallet sendes ut av regionen, og går både til Østlandet og til svenske anlegg, hovedsakelig på vogntog hvor returtransport utnyttes. Prisen på forbrenning av restavfall påvirkes av etterspørselen i det svenske markedet hvor det er stort behov for import av avfall fra andre markeder for å forsyne fjernvarmenettet. Idag er import fra Norge og fra Storbritannia dominerende i det svenske markedet. Det etableres nå forbrenningskapasitet i Storbritannia som vil redusere behovet for eksport. Andre nye markeder kan få økt betydning, det er fremdeles mye avfall som skal vekk fra deponier i Europa. Erstatning av kapasiteten som bortfaller ved utfasing av FE1 må vurderes i forbindelse med mulig etablering av CO₂ fangst. I den forbindelse blir dimensjonering av regionens forbrenningskapasitet et sentralt tema.

Verdikjeden for karbonfangst ved Forus energigjenvinning

Skjematisk fremstilling av verdikjeden knyttet til CO₂ fangst.

Tomt til karbonfangstanlegg og ny forbrenningslinje

Fangstanlegget må plasseres i umiddelbar nærhet til utslippet som skal fanges. Forus Miljøpark, der FE i dag er lokalisert, er fullt utbygd. Området er omgitt av andre bebygde arealer, og av landbruksområder som ligger innenfor langsiktig grense landbruk. Å finne

plass til lokalisering av anlegget har dermed vært en utfordring, og har vært identifisert som en potensiell «show-stopper» i prosjektet. Etter å ha vurdert ulike tomtealternativer ble det konkludert med at bygging av fangstanlegg på arealene til dagens gjenvinningsstasjon var det eneste alternativet som synes realiserbart på mellomlang sikt. For at dette skal la seg gjøre må dagens gjenvinningsstasjon flyttes til en annen sentral lokalisering på Forus.

Parallelt med arbeidet vårt har de tre kommunene Sandnes, Stavanger og Sola utarbeidet Interkommunal kommunedelplan for Forus (IKDP Forus). Planen er nå sluttbehandlet i de tre kommunene, og den vedtatte planen åpner for at et ubebygget areal nordvest for Forus Miljøpark kan tas i bruk til utbyggingsformål, og tilrettelegges for sirkulærøkonomi. En flytting av IVARs gjenvinningsstasjon til dette arealet er dermed en realistisk mulighet, og IVAR er i dialog med eieren av arealet, Forus næringspark, om mulig kjøp av arealet. Styret i IVAR har gitt klarsignal om oppstart av forprosjekt for ny gjenvinningsstasjon.

Økonomi og fremdrift for karbonfangsprosjektet

Prosjektet jobber etter en fremdriftsplan som tilsier at konseptvalg kan gjøres våren 2024, og at en beslutning om å realisere karbonfangsanlegg kan treffes i slutten av 2024. Et anlegg vil da, i beste fall, kunne stå ferdig i 2031. Dette forutsetter at arbeidet med å frigjøre tomt for anlegget starter opp umiddelbart, da det er behov for både omregulering av dagens areal for gjenvinningsstasjon og ny regulering av det nye arealet.

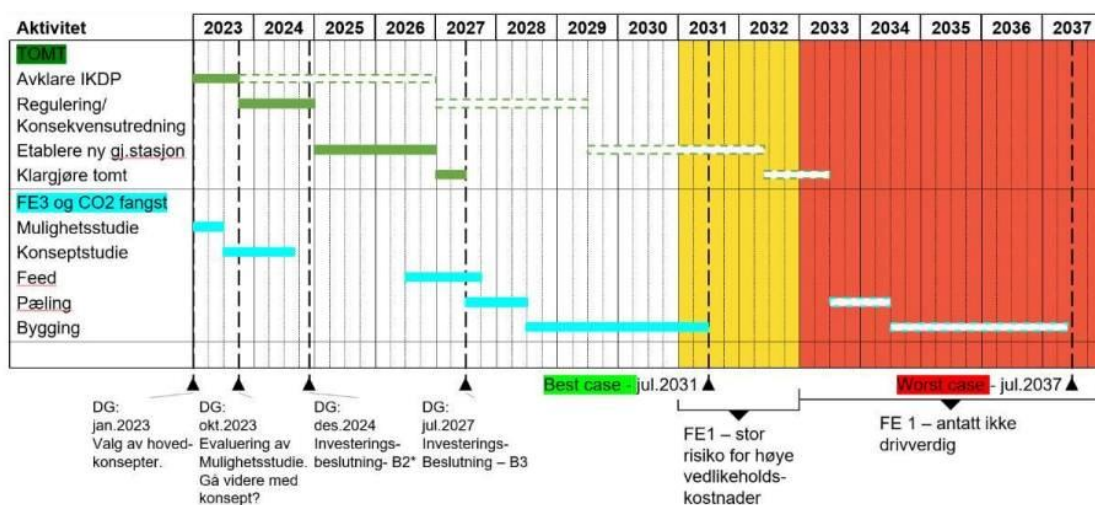
Prosjektet arbeider med å belyse alle økonomiske aspekter med karbonfangst. Foreløpige undersøkelser viser at selve teknologien for å fange CO₂ begynner å bli moden, mens en del kostnader (som kostnad med lagring) og rammevilkår (som støtteordninger til bygging, CO₂ avgift og evt mulighet for å få betalt for å fange biogent CO₂) ikke er på plass. Dette gjør at økonomien i prosjektet usikker. Dersom statlige rammevilkår for karbonfangst ikke kommer på plass vil prosjektet kunne medføre økte kostnader utover CO₂ avgiften, som i seg selv vil gi en økt kostnad til innbyggere.

Flytting av gjenvinningsstasjonen

Gjenvinningsstasjonen på Forus er en av landets største og mest effektive stasjoner enten man måler i tonnasje levert til gjenvinning, sorteringsgrad eller besøk. Forus gjenvinningsstasjon gir et viktig bidrag til at krav til minimum utsortering og materialgjenvinning nås. Stasjonen er med andre ord velfungerende og kan driftes innenfor

dagens fysiske rammer flere år til. Den balanserer likevel på kapasitetsgrensen og har ikke ytterligere utvidelsesmuligheter, noe som for eksempel kommer på spissen ved behov for sortering av nye fraksjoner. Det er på det rene at en relokalisering vil gi helt andre utviklingsmuligheter for stasjonen, og vil trolig kunne forbedre miljøresultatene og tilbudet til innbyggerne ytterligere.

For å realisere karbonfangstanlegget må det reguleres inn og bygges ny gjenvinningsstasjon på det frigjorte arealet i IKDP Forus. Dagens gjenvinningsstasjon flyttes til nytt areal og eksisterende gjenvinningsstasjon rives og klargjøres for bygging av karbonfangstanlegg. Se fremdriftsplan under.

Etablering av ny gjenvinningsstasjon ligger på tidskritisk linje. Det er laget et «Best case» scenario som gir nytt karbonfangstanlegg i 2031 og «worst case» i 2037. For å ha mulighet til å ha et nytt anlegg klar i 2031, så er man avhengig av at arbeidet med å etablere ny gjenvinningsstasjon på nytt areal starter høsten 2023. Følgende arbeid starter opp høsten 2023:

- Reguleringsplanarbeid for felt B vest (frigjort i IKDP Forus). Forus Næringspark er ansvarlig.
- Utarbeide et forprosjekt for IVAR sin fremtidige gjenvinningsstasjon på Forus

Styret i IVAR har derfor besluttet å starte utredning av flytting av gjenvinningsstasjonen nå for å klargjøre en bygging av stasjonen i 2025-2026. Hensikten med å starte opp arbeidet nå, er å holde fremdriften på kritisk linje for nytt karbonfangstanlegg. Det innebærer en risiko for at dersom fremdriften på karbonfangstanlegget stopper opp vil IVAR sitte med et forprosjekt for ny gjenvinningsstasjon som ikke skal realiseres de nærmeste årene. Før bygging av ny gjenvinningsstasjon er det en viktig milepel knyttet til avtale om tomt. Det gjelder både kjøpsavtale tomt dagens gjenvinningsstasjon, der Forus Energigjenvinning kjøper tomt av IVAR og ny tomt for fremtidig gjenvinningsstasjon der IVAR kjøper tomt av Forus Næringspark. Dette må være avklart før IVAR eventuelt starter utbygging av ny gjenvinningsstasjon i 2025.

Vedlegg:

Karbonfangst ved Forus energigjenvinning - status

Saksframlegg

Gebyrutvikling i IVAR kommunene

Saksbehandler: Lene Beadle
Arkivsak nr: 23/879

Sammendrag:

IVAR følger årlig med på gebyrutviklingen i IVARs eierkommuner, inkludert hvordan gebyrnivåene er og hvordan de utvikler seg sammenlignet med kommuner i resten av landet. Saksteksten nedenfor beskriver hvordan gebyrene er satt sammen, hva som påvirker gebyrutviklingen og status i IVARs eierkommuner.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering

Sakstekst:

IVAR kommunene sine gebyrer for vann, avløp og renovasjon beregnes på grunnlag kommunenes egne kostnader til drift av det kommunale ledningsnett med tilhørende anlegg, deres kostnad knyttet til innsamling av avfall, i tillegg til kostnadene kommunene har for kjøp av grossisttjenester fra IVAR. Disse grossisttjenestene er levert drikkevann, mottak og behandling av kommunens avløp, og mottak og behandling av avfall.

Grovt sett kan man si at kommunens egne kostnader utgjør mellom 55 - 65% av det totale gebyret, mens IVARs kostnader utgjør omtrent 35 – 45%. Fordelingen varierer noe både mellom type VAR-tjeneste og fra kommune til kommune.

Den årlige gebyrøkningen til husholdningene påvirkes dermed av kostnadsøkningene til både kommunene og IVAR. Vi ser at årlig gebyrøkning varierer en del mellom våre kommuner. Variasjonene skyldes forskjeller i hvilke kostnadsøkninger kommunene selv har hatt knyttet til vann, avløp og gjenvinning, og hvor mye oppsparte selvkostfond de har hatt fra tidligere år.

Ser man på IVARs kostnadsendring isolert sett, fordelt på en standard husholdning, var denne moderat for 2024, med en økning på ca 1,6%. Fra 2022 – 2023 hadde imidlertid IVAR en stor kostnadsøkning, på 48 % (kr 1 826 per år) for en standard husholdning. Flere av våre kommuner begrenset sin gebyrøkning i fjor ved å bruke oppsparte kommunale selvkostfond, men må ta igjen noe av denne økningen i år.

IVAR lager statistikk over gebyrutviklingen til alle våre kommuner når de endelige tallene er tilgjengelige i Kostra. Statistikken tar sikte på å kartlegge gebyrutviklingen i våre kommuner over tid, målt opp mot gebyrutviklingen i landet forøvrig. I tillegg til å måle gebyrnivået opp mot snittet for norske kommuner, avdekker statistikken hvorvidt kostnadsnivået utvikler seg annerledes hos oss enn i andre deler av landet.

Når det gjelder gebyrnivået til IVARs eierkommuner, er det generelle bildet at våre kommuner ligger vesentlig under landsgjennomsnittet for vann (de folkerike kommunene under 50% av landsgjennomsnittet), og også godt under på avløp (flere ligger på 75% eller

lavere av landsgjennomsnittet). Når det gjelder gjenvinningsgebyret ligger kommunene våre omtrent på landsgjennomsnittet.

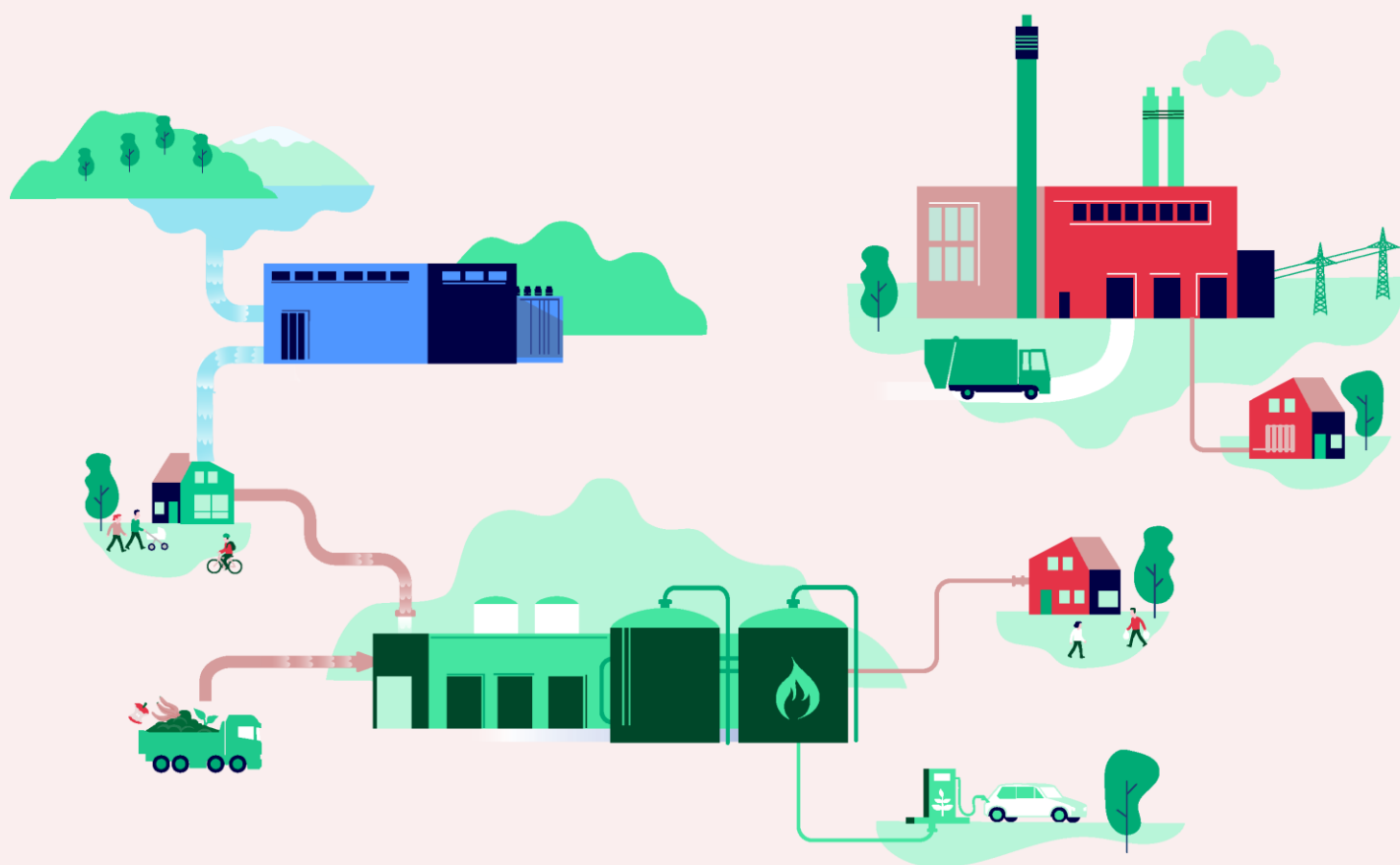
Med hensyn til kostnadsutviklingen i våre eierkommuner ser vi at kostnadsnivået i våre kommuner i snitt har utviklet seg noenlunde i takt med resten av landet. Det vil si at landet forøvrig hatt kostnadsøkninger omtrent på nivå med oss. I fjor ser vi likevel at noen av våre kommuner har en kostnadsøkning som er større enn økningen i landet for øvrig, selv om gebyrnivået fortsatt holder seg under landsgjennomsnittet for de fleste. Vi vil fortsette å følge med på denne utviklingen fremover.

Når det gjelder avløp utgjør strømutgifter en stor andel av både kommunenes og IVARs kostnader. De høye strømprisene i vår region, sammenlignet med flere andre landsdeler vil trolig påvirke statistikken for avløp noe sammenlignet med andre landsdeler.

Vedlagt ligger statistikk over gebyrutviklingen for våre kommuner de siste syv årene. Statistikken er basert på gebyrer i 2023. Når grafen viser et tall under 1 betyr dette at kommunen har *lavere* gebyr enn gjennomsnittet for alle norske kommuner, tall over 1 betyr at kommunen har *høyere* gebyr enn snittet for landet.

Kommunene beslutter gebyrer for 2024 i forbindelse med behandling av sine økonomiplaner i desember, og gebyrene for landet for øvrig blir tilgjengelige i Kostra våren 2024. Da vil statistikken bli oppdatert.

Økonomiplan 2024 - 2028

I·V·A·R

2024-2028 ØKONOMIPLAN

1	INNLEDNING	1
2	VISJON OG HOVEDMÅL	1
2.1.1	Visjon.....	1
2.1.2	Hovedmål.....	1
3	VIRKEOMRÅDE OG STYRING	2
3.1	Eierskap og formål	2
3.1.1	IVAR bidrar til å nå ambisiøse miljømål	3
3.1.2	Pådriver i den sirkulære økonomien	3
3.1.3	Omstilling.....	4
3.2	Status og prioriterte oppgaver	4
3.2.1	Vann.....	4
3.2.2	Avløp.....	5
3.2.3	Gjenvinning	5
	ØKONOMIPLAN FOR 2024 - 2028	8
3.3	Forutsetninger	8
3.3.1	Investering.....	8
3.3.2	Finansiering og renteutvikling	8
3.3.3	Driftsnivå	10
3.3.4	Befolkningsutvikling	10
3.3.5	Selvkostpriser	10
3.4	Vann.....	11
3.4.1	Priser.....	11
3.4.2	Økonomisk prognose.....	12
3.5	Avløp	13
3.5.1	Planlagte investeringer	13
3.5.2	Priser	13
3.5.3	Økonomisk prognose.....	14
3.6	Renovasjon.....	15
3.6.1	Planlagte investeringer	15
3.6.2	Priser	15
3.6.3	Økonomisk prognose.....	16
3.7	Kommune-VAR og næring	17
3.8	IVAR – Renovasjon Ryfylke	18
4	OPPSUMMERING AV ØKONOMIPLAN 2024 – 2028.....	19

1 INNLEDNING

Økonomiplanen for 2024 - 2028 følger opp IVARs visjon og hovedmål vedtatt i november 2021. Målene gir retning for IVARs arbeid med å hjelpe regionen til å lykkes med det grønne skiftet, samtidig som vi bevarer fokus på IVARs arbeid for sikker forsyning gjennom effektive samfunnsløsninger som bidrar til robust økonomi. Oppfyllelse av hovedmålene vil gjøre at IVAR vil gi et særskilt bidrag til å nå noen utvalgte av FNs bærekraftsmål.

Økonomiplanen tar opp i seg styrets løpende økonomiske vurderinger og disposisjoner.

Budsjettet for 2024 inngår som første år i økonomiplanen. Økonomiplanen er et styringsdokument som gir en helhetlig oversikt over de økonomiske disposisjonene i selskapet. Arbeidet med budsjettet rullerer og tar utgangspunkt i rammene satt i økonomiplanen.

Bruken av 5-årsplaner medfører at eierkommunene får signal om priser og prisprognoser på et tidlig tidspunkt, men det er viktig å være oppmerksom på at endringer likevel kan forekomme som følge av endringer i IVARs rammebetingelser, eller andre forhold.

Ustabil prisutvikling for energi og andre innsatsvarer, samt usikkerhet om fremtidig renteutvikling, gjør det særlig krevende å gi trygge prisprognoser også i denne økonomiplanen. Det er derfor i større grad en vanlig heftet usikkerhet ved prognosene for IVARs kostnader.

Brannen ved ettersorteringsanlegget på Forus i juli 2022 satte anlegget ut av spill. Hoveddelen av restavfallet leveres inntil videre direkte til forbrenning, uten forutgående utsortering til materialgjenvinning. De innbyggerne som ønsker det kan sortere ut plast, og IVAR sender dette til sortering i europeiske anlegg for videre materialgjenvinning.

2 VISJON OG HOVEDMÅL

2.1.1 Visjon

Visjonen er: **Et samfunn der ingenting går til spille.**

2.1.2 Hovedmål

Målene er fordelt på tre områder. Hvert område har et hovedmål og tre delmål.

- IVAR sitt samfunnsoppdrag
- Hvordan IVAR jobber
- IVAR som arbeidsplass

IVARs samfunnsoppdrag	Hvordan IVAR jobber	IVAR som arbeidsplass
Vi skal være ledende innen bærekraftige samfunnsløsninger	Vi skal være kunnskapsrike og i spissen for bedre løsninger	Vi skal være en utviklende og inkluderende arbeidsplass
Vi skal være et regionalt fyrtårn for klima og miljø.	Vi skal være kostnadseffektive og skape smarte løsninger.	Vi skal samarbeide på tvers og gjøre hverandre gode.
Vi skal levere samfunnskritiske tjenester – alltid.	Vi skal søke samarbeid for å utvikle gode tjenester i regionen	Vi skal ha et arbeidsmiljø som bygger på respekt og raushet.
Vi skal holde ressursene i kretsløpet.	Vi skal stadig forbedre oss.	Vi skal tilrettelegge for utvikling og læring.

2.1.3 Bærekraftsmål:

Gjennom realisering av IVARs hovedmål vil vi gi viktige bidrag til å nå følgende av FN sine bærekraftsmål:

- Nr 6: Rent vann og gode sanitærforhold
- Nr 7: Ren energi til alle
- Nr 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Nr 12: Ansvarlig forbruk og produksjon
- Nr 14: Livet i havet
- Nr 17: Samarbeid for å nå målene

3 VIRKEOMRÅDE OG STYRING

3.1 Eierskap og formål

Selskapet eies av kommunene Gjesdal, Hjelmeland, Hå, Klepp, Kvitsøy, Randaberg, Sandnes, Sola, Stavanger, Time, Strand og Suldal. Totalt antall innbyggere er ca 360 000.

IVAR ledes av et representantskap som består av en representant fra hver av de 12 eierkommunene. Representantene har stemmevekt i henhold til eierkommunens eierandel. Representantskapet velger 5 medlemmer til IVARs styre, og de ansatte velger 2 medlemmer og 2 observatører til styret. Styret ansetter administrerende direktør.

IVAR har som formål å anlegge og drive kommunaltekniske fellesanlegg for vann, avløp og renovasjon. Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om. Selskapet kan også inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter.

Selskapet kan delta på eiersiden i andre selskaper, når dette ligger innenfor de rammer IKS-loven og eventuelle andre lover/forskrifter angir for selskapets deltakelse i selskaper/forretningsdrift.

Selskapet er sertifisert i henhold til standardene ISO 9001 og ISO 14001, og dette gir et godt grunnlag for å møte forpliktelser og mål innenfor kvalitet, helse, miljø og sikkerhet.

3.1.1 IVAR bidrar til å nå ambisiøse miljømål

IVARs eierkommuner har de siste årene vedtatt tydelige miljømål gjennom egne klima- og miljøplaner eller kommuneplaner. Målene setter rammer for en mer bærekraftig samfunnsutvikling, men stiller også krav til driften av de kommunale tjenestene.

Gjennom gode helhetsløsninger for vann, avløp og renovasjon er IVAR en viktig bidragsyter for å nå flere viktige miljømål for samfunnsutviklingen. Sammenligninger viser at våre eierkommuner har høy måloppnåelse når det gjelder miljøkrav innenfor vann, avløps- og renovasjonstjenestene.

IVAR bidrar til å oppfylle miljømål også gjennom sin egen drift, ved blant annet å benytte fossilfrie driftsmidler i så stor utstrekning som mulig, og legge til rette for fossilfrie anleggsplasser for anlegg der vi er byggherre.

IVAR utarbeider klimaregnskap for gjenvinningsområdet, vann og avløp. Dette gir både oss og eierne mulighet til å overvåke oppnåelsen av klimamål. Det pågår arbeid med å utvikle klimaregnskapet til også å omfatte vår utbyggingsaktivitet, samt å harmonisere metodikk og fremstilling av klimaregnskapet på tvers av de ulike tjenestene.

3.1.2 Pådriver i den sirkulære økonomien

Fremveksten av den sirkulære økonomien gjør at IVAR i fremtiden blir en produsent av nye råvarer, og i mindre grad er en behandler av avfall og avløp gjennom lineære prosesser. Slik bidrar vi til å redusere behovet for jomfruelige råvarer, og reduserer klimautslippene.

Den sirkulære økonomien vil også medføre en omstilling for organisasjonen, der det blir særlig viktig å bygge opp kompetanse på nedstrømsmarkedet for våre resirkulerte råvarer. Dette er fortsatt et umodent marked, og det vil være krevende å sikre stabil etterspørsel etter våre råvarer.

På våre anlegg på Grødal og Mekjarvik produserer IVAR biogass basert på matavfall og slam fra avløpsrensing. Bioresten som blir igjen etter gassproduksjonen benyttes til jordforbedring i Sør-Norge, eller inngår i produksjon av gjødsel som for tida selges til et norsk selskap som videreselger til Vietnam.

Selv om vi i dag har løsninger for håndtering av all vår biorest, er en stabil, miljømessig og økonomisk gunstig håndtering av bioresten fra våre anlegg en kontinuerlig utfordring. I IVAR sitt nærområde er det allerede et gjødseloverskudd på grunn av omfattende husdyrhold i landbruket. Det er ventet endringer i regelverket for gjødselvarer som kan få betydning for bruken av biorest. Fremtidig utvikling av

rammebetingelser for anvendelse av jordprodukter og gjødsel basert på avløps slam er uforutsigbar, og dette området vil kreve oppmerksomhet fremover.

3.1.3 Omstilling

Husholdningene har det siste halvåret opplevd en stor kostnadsøkning som følge av økte strømutfgifter, renteøkning og økte priser generelt. Økning i gebyr for kommunale tjenester kommer på toppen av dette. Det er dermed særlig viktig å sikre kostnadseffektiv drift av offentlige tjenester. I 2024 er det lagt opp til en reduksjon på ca. 9 MNOK kr i driftsbudsjettet. Det legges i utgangspunktet opp til at alle deler av drifta skal bidra til å finne gode og varige innsparinger. Reduksjon i energiforbruk, kjemikalier og økt anleggsutnyttelse er de tiltakene som gir størst effekt. IVAR bruker Lean i sitt arbeid for kontinuerlig forbedring, og dette vil være et viktig verktøy også i omstillingsarbeidet.

3.2 Status og prioriterte oppgaver

3.2.1 Vann

Gjeldende hovedplaner for vannforsyning i byområdet og Jæren innebærer tre hovedtiltak:

- Økt kapasitet og utvidet vannbehandling på Langevatn
- Ny hovedvannkilde
- Hovedvannledning fra Langevatn til Tjensvoll

Det nye vannbehandlingsanlegget på Langevatn ble satt i ordinær drift juni 2021. De nye prosesstrinnene er ozonering og biofilter. Formålet er å redusere fargen i drikkevannet, redusere lukt og smak og øke den hygieniske sikkerheten i vannproduksjonen.

Vanninntakene er i Storevatn og Stølsvatn. Stølsvatn har et lite vannvolum og er derfor sårbar for økt tilførsel av humusstoffer og mikroorganismer i nedbørperioder. Storevatn er betydelig større og har en bedre og mer stabil vannkvalitet enn Stølsvatn. Begge kildene har tidvis, og spesielt om høsten, en forringet bakteriologisk vannkvalitet. Vannkildene er relativt grunne og har derfor høye sommertemperaturer. Storevatn og Stølsvatn (sammen med Romsvatn) vil på sikt ikke ha tilstrekkelig kapasitet til å dekke vannbehovet i tørrår.

I hovedplanarbeidet ble det lagt vekt på å finne en stor, dyp hovedvannkilde med tilstrekkelig kapasitet i mange år framover, med stabil og hygienisk sikker vannkvalitet og lav temperatur året rundt. Etter omfattende vurderinger ble konklusjonen at Birkelandsvatn er det beste alternativet. Etter en langvarig søknadsprosess gav Olje- og Energidepartementet i mai 2020 konsesjon til uttak av drikkevann fra Birkelandsvatn. Det pågår nå arbeid med reguleringsplan for adkomstveg og uttakspunkt i Bjerkreim kommune. Vi planlegger for oppstart av anleggsarbeidene i 2025 og at ny hovedvannkilde skal tas i bruk innen 2030, som samsvarer med ny, oppdatert prognose for vannforbruk framover.

Eksisterende hovedvannledning fra Langevatn til Tjensvoll ble etablert i 1997-1999. I Hovedplanen i 2013 ble det konkludert med at det må bygges hovedvannledning nr. 2 for å øke sikkerheten i vannforsyningen. 26 km av totalt 32 km av den nye hovedvannledningen er nå ferdig lagt, og anlegget forventes ferdigstilt våren 2025.

3.2.2 Avløp

Både Sentralrenseanlegg Nord-Jæren og Grødaland-anlegget har kapasitet til å motta mere substrater fra industri- og næringsvirksomheter for økt biogass-produksjon. Det jobbes aktivt i markedet for å inngå leveranseavtaler.

Med tiltak for å kildesortere mat- og hageavfallet som i dag leveres i brun dunk, blir det nå frigjort ytterligere kapasitet på Grødaland for å motta andre substrater. Fjerning av hageavfallet vil også bedre driftsbetingelsene på Grødaland-anlegget.

Det er en forutsetning at biogassanlegget på Grødaland skal dekke sitt energibehov med fornybar energi. Det pågår arbeid med ulike løsninger for dette.

For både SNJ og Grødaland er det gjennomført tiltak som har redusert energibruken og bedret klimaavtrykket, og flere tiltak er under planlegging.

Det er startet opp arbeid med ny hovedplan Avløp, som vil omfatte både transportsystem, avløpsrensing og slambehandling. Våre eierkommuner er representert i prosjektgruppen for at vi skal avveie ulike hensyn og velge de beste totalløsningene for framtida.

Nytt felles europeisk avløpsdirektiv forventes å medføre endringer i krav til norske avløpsanlegg, inkludert IVARs anlegg. Det er knyttet stor usikkerhet til hva kravene vil innebære, og hvilke frister som vil bli satt for oppfyllelse av kravene. Det er likevel grunn til å forvente at kravene vil utløse store investeringsbehov for de fleste norske avløpsanlegg, men på det nåværende tidspunkt er omfanget for IVARs del uavklart. IVARs eiere har fått en foreløpig skriftlig orientering om saken.

3.2.3 Gjenvinning

IVAR har et komplett system for mottak og behandling av avfall. Restavfall og papir ble frem til brannen i sommeren 2022 levert til vårt ettersorteringsanlegg på Forus. Etter dette blir mesteparten av avfallet levert til Forus energigjenvinning. Papir blir levert til mottak og pakking hos aktører i vår region, og sendt til et europeisk anlegg for materialgjenvinning. Våtorganisk avfall (matavfall) leveres til vårt biogassanlegg på Grødaland.

Alle kommunene opererer hentesystemer med egne dunker for restavfall, papir og organisk avfall. Enkelte kommuner har også henteordning for glass/metall og grovavfall. I 2023 har alle kommuner enten innført eller har under etablering separat kildesortering av hageavfall, i tråd med ny avfallsforskrift og IVARs beslutninger om å ikke ta imot hageavfall ved Grødaland.

Ettersorteringsanlegg bidro til å oppnå miljømål

Iht. statistikken for faktisk avfallhåndtering oppnådde regionen i 2020 en sorteringsgrad for sitt husholdningsavfall på 69,4 %, og en materialgjenvinningsgrad på 50,1 %.

I perioden fra ettersorteringsanlegget ble satt i drift i januar 2019 og frem til brannen i juli 2022 produserte anlegget stadig bedre, og utsorterer mer plast enn det innbyggerne selv klarte tidligere.

Den viktigste funksjonen til ettersorteringsanlegget var ta ut fossilt materiale som plast og metall fra restavfallet før det sendes til forbrenning og energigjenvinning. Dette reduserer utslippene knyttet til forbrenningen, og materialgjenvinningen reduserer bruk av jomfruelige materialer med tilhørende utslipp.

Basert på resultatene for første halvår 2022 er det blitt stipulert utsorteringsmengder for hele året, og den samlede klimaeffekten er beregnet. Den samlede effekten av utsortering av plast er beregnet til 30 000 tonn CO₂ ekv, mens for papir og metall er den beregnet til 5 000 tonn. Dette tilsvarer utslippet fra om lag 21 000 biler.

Med ettersortering nærmet IVAR-kommunene seg oppnåelse av målet om 75% sorteringsgrad innen 2022 som IVAR kommunene har fastsatt i avfalls- og ressursplanen for IVAR-regionen. I tillegg var vi nær EU-målet om en materialgjenvinningsgrad på 55% som EU har satt for 2025. Dette viser at IVAR-kommunene har hatt en høyere måloppnåelse innenfor avfallshåndtering enn mange andre kommuner, og vesentlig høyere enn andre sentrale byområder det er naturlig å sammenligne seg med. Det er kjent at mange norske kommuner vil måtte gjøre omfattende tiltak for å innfri målet for materialgjenvinning i tide (snittet for landet er for tiden på 40%).

Ny avfallsforskrift trådte i kraft 1.1.2023 og innebærer et krav om 70 % utsortering av plast innen 2035. Dette målet vil vi oppnå dersom vi får ettersorteringsanlegget i full drift igjen. Utsortering av plast ved kildesorteringsordningen regionen hadde frem til 2018 var 25% i snitt for IVAR-kommunene. Det er dermed ikke sannsynlig at målene vil kunne nås uten ettersorteringsanlegg.

Anlegget inkluderte også et eget videreforedlingsanlegg for plast. Dette anlegget ble ikke skadet i brannen. Anlegget var enda ikke overtatt av IVAR fra leverandør på tidspunktet for brannen. Etter rengjøring og teknisk gjennomgang av anlegget etter brannen, vil overtakelsesprosessen sluttføres i løpet av 2023, og IVAR vil bli eier av anlegget. Anlegget var forutsatt å basere seg på, i all hovedsak, råstoff fra husholdningsavfallet, og var dermed planlagt som en del av IKS-driften. Innsikt i anleggstypen og tilhørende verdikjeder, gjør at en har lagt om driftsmodellen slik at anlegget vil spesialisere seg på en plastkvalitet, ikke tre, og vil dermed motta råstoff fra andre avfallseiere, i tillegg til husholdningsplast. En fremtidig driftssituasjon der anlegget får en vesentlig del av plastråstoffet fra det åpne markedet, gjør at styret har besluttet at anlegget skal overdras til IVAR Næring. IVAR Næring vil da kjøpe plastråstoff fra IKS'et sin restavfallssortering, i tillegg til det øvrige plastmarkedet.

Sammenlikning gebyr

IVAR kommunene sine renovasjonsgebyr målt opp mot de større byområdene i Norge viser at vi fortsatt ligger godt an sammenlignet med byområdene, til tross for at vi allerede har tatt større kostnader enn de andre for å tilpasse oss nye miljømål. Målt mot snittet for alle landets kommuner er IVAR kommunene omtrent på snittet.

Økning i selvkostpris for restavfall skyldes økning i forbrenningspris, samt bortfall av nedstrøms inntekter som følge av at en ikke sorterer i rene materialfraksjoner. Selvkostpris for rent matavfall er vesentlig redusert i 2024, mens pris for blanding hageavfall/våtorganisk har økt. Prisene reflekterer også behov for å redusere tidligere opparbeidet underskudd.

Gjenvinningsstasjoner

De bemannede gjenvinningsstasjonene på Forus og Sele er en stor suksess og har vært i drift i flere år og har en bruk langt utover de opprinnelige prognosene. Beliggenhet og fasiliteter tilsier at dette gir et meget godt tilbud til 90 % av befolkningen i IVAR-regionen.

Det er etablert et tilbud med bruktbuikk på gjenvinningsstasjonen der publikum kan levere brukbare ting i stedet for å kaste dem. Andre kan så kjøpe til en symbolsk pris eller hente det ut gratis. Dette er tiltak som er etterspurt av både eiere og publikum. Bruktbua har også høyere inntjening enn forutsatt. Potensialet for salg av ombruksvarer er langt større enn det vi i dag klarer å hente ut. Med bakgrunn i disse erfaringene etablerer IVAR i 2024 et ombrukssenter i leide lokaler på Lura. Sele gjenvinningsstasjon driftes fremdeles, og er viktig som avlastningsstasjon for Forus.

For tiden drifter IVAR Stavanger og Sandnes sine gjenvinningsstasjoner på Rennesøy, Finnøy og Forsand. IVAR driver også gjenvinningsstasjonene i Strand, Hjelmeland og Suldal.

Innsamling

IVAR har nå ansvar for innsamling av avfall i Strand, Hjelmeland og Suldal. Vi har også utvidet samarbeidsavtale med Time (forlenget til 2025) og Kvitsøy om drift av renovasjonstjenester.

Utfordringer

- Brannen ved ettersorteringsanlegget på Forus i juli 2022 har satt anlegget ut av spill. Arbeidet med verdisikring og gjenoppbygging vil pågå de neste to-tre årene, og det er foreløpig lagt opp til at et nytt anlegg kan være i drift i 2026.
- Forus energigjenvinning er regionens største enkeltkilde for CO2 utslipp, og representantskapet har i vedtak besluttet at IVAR skal se på muligheten for å etablere et anlegg for fjerning av CO2 fra forbrenningsanleggene på Forus. Dette vil være en stor investering og krever stor grad av støtte fra nasjonalt hold. Tiltak er i tråd med IVARs egne planer og visjoner. Forus energigjenvinning jobber med å realisere prosjektet. Det er avklart at den mest realistiske tomteplasseringen er på arealet for dagens gjenvinningsstasjon, og det er klargjort at dagens gjenvinningsstasjon kan flyttes til et nærliggende areal på Forus.
- IVAR arbeider med løsninger for å videreforedle hageavfallskompost og biorest fra Grødalaland til jordblandinger.
- Innsamlingen av matavfall inkluderer en hel del hageavfall. Hageavfallet skaper problemer for biogassprosessen og for anlegget på Grødalaland. Ny avfallsforskrift stiller krav om kildesortering av matavfall og hageavfall fra 2023. Nye kildesorteringsordninger er etablert i kommunene i 2023, og prisdifferensiering av avfallsleveranser med og uten hageavfall blir innført fra 2024.

ØKONOMIPLAN FOR 2024 - 2028

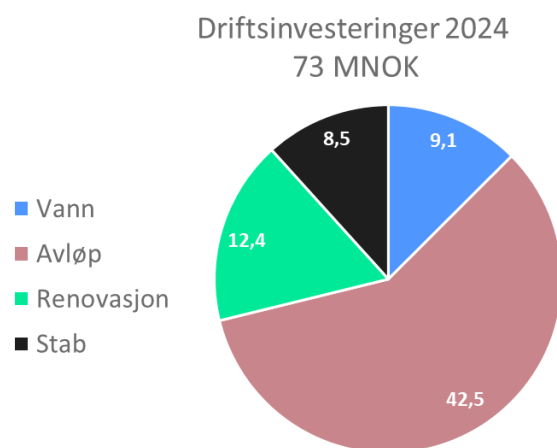
3.3 Forutsetninger

3.3.1 Investering

Investeringene blir nærmere presentert i forbindelse med hvert hovedområde under. Tabellen nedenfor viser en hovedoversikt, fordelt på vann, avløp, renovasjon og felles:

SELVKOST		2024	2025	2026	2027	2028
INVESTERINGER	PERIODEN					
VANN	1 223 080 000	378 580 000	258 000 000	190 000 000	200 000 000	196 500 000
AVLØP	580 115 000	108 515 000	99 000 000	24 000 000	150 000 000	198 600 000
RENOVASJON	165 920 000	62 920 000	53 000 000	50 000 000	0	0
FELLES	8 485 000	8 485 000	0	0	0	0
TOTALT	1 977 600 000	558 500 000	410 000 000	264 000 000	350 000 000	395 100 000

Fra budsjettarbeidet for 2024 fremkommer det et større behov for investeringer i drift i form av oppgraderinger av anlegg og vedlikehold (erstatning), som aktiveres som investeringer i regnskapet. Disse driftsinvesteringer blir ikke planlagt over flere år frem i tid og investeringsbehovet er dermed litt uforutsigbar. For 2024 utgjør driftsinvesteringer 73 MNOK, som er 13% av det totale investeringsbudsjettet.

Det presiseres at noen av prosjektene som er lagt inn bygger på kalkyler. Detaljprosjektering viser ofte at endelig tall kan bli justert. Det er derfor en del usikkerhet til investeringsbeløpene utover i planperioden. Ved rulling av økonomiplanen kan det dessuten oppstå nye investeringsbehov.

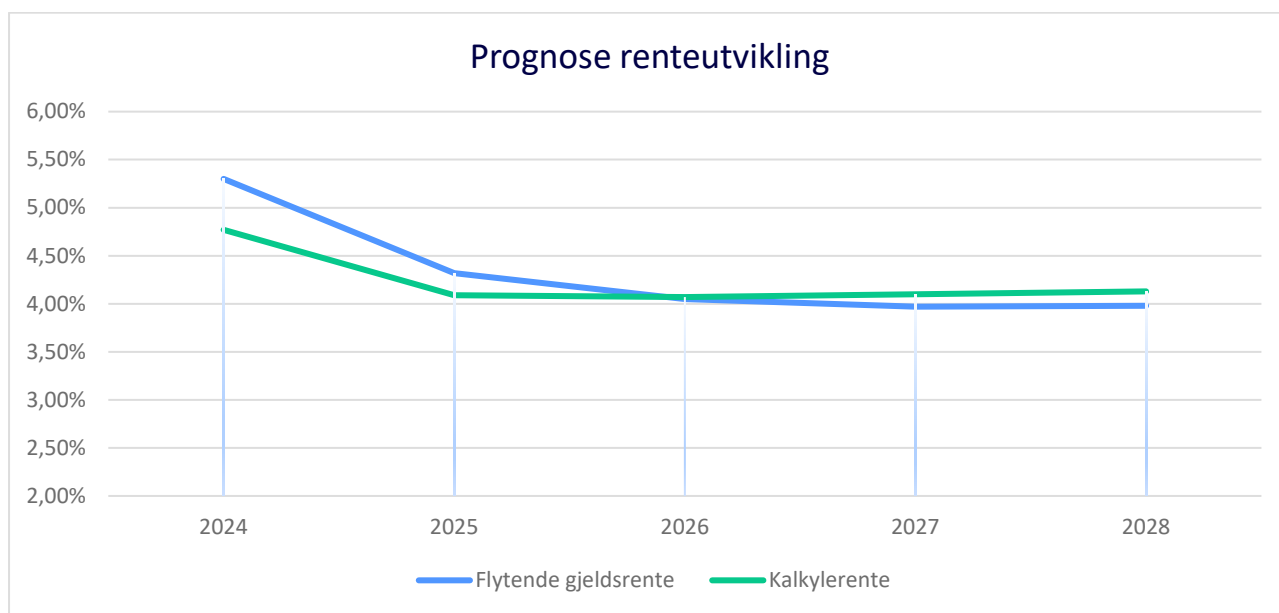
3.3.2 Finansiering og renteutvikling

Alle nye investeringer er forutsatt finansiert med lån. Total lånegjeld vil ved årsskiftet 2023/2024 være på ca. 5,3 mrd. kroner, for så å øke i perioden. IVAR er altså i stor grad påvirket av rentenivået.

I økonomiplanen er det budsjettet med rentekostnader på lånegjeld med flytende rente ut fra følgende nivåer:

	2024	2025	2026	2027	2028
Flytende gjeldsrente	5,30 %	4,32 %	4,05 %	3,97 %	3,98 %
Kalkylerente	4,77 %	4,09 %	4,07 %	4,10 %	4,13 %
Avvik	0,53 %	0,23 %	-0,02 %	-0,13 %	-0,15 %

Gjelds- og likviditetsforvaltning skjer i tråd med IVARs finansreglementet. I henhold til forskrift og retningslinjer for selvkost, er det benyttet 5 års swap-rente pluss 0,5 % for beregning av kalkylerente som belastes prisgrunnlaget. IVARs rentekostnader på lånegjeld (3 mnd. Nibor + ca. 0,55 % margin) forventes å være høyere enn kalkylerenten i 2024. Så tilsier prognosen at lånegjeldsrenten vil gå ned i 2025, men fortsatt ligge noe over kalkylerenten. Differansen mellom kalkylerente og lånegjeldsrenter balanseres mot et rentefond under opptjent egenkapital. Gjeldende prognoser tilsier at forholdet mellom kalkylerente og rentekostnader vil utvikle seg slik:

IVARs investeringer lånefinansieres, og økonomiplanen tilsier gjeldsutvikling slik det framgår nedenfor. IVAR har tilpasset investeringene til kommunenes vedtak om låneramme på kr 6 mrd.

Utvikling gjeld og avdrag	2024	2025	2026	2027	2028
GJELD PR. 1.1.	5 122 599 000	5 496 226 973	5 708 664 973	5 739 438 973	5 824 601 973
NYE LÅN	594 349 973	410 000 000	264 000 000	350 000 000	445 100 000
AVDRAG	220 722 000	197 562 000	233 226 000	264 837 000	302 904 000
GJELD PR. 31.12.	5 496 226 973	5 708 664 973	5 739 438 973	5 824 601 973	5 966 797 973
SNITT	5 309 412 987	5 602 445 973	5 724 051 973	5 782 020 473	5 895 699 973

Nye lån i 2024 inkluderer også del av godkjent 2023-låneopptak som forskyves til 2024 som følge av forskjøvet framdrift i store investeringsprosjekter. Dette utgjør ca 236 MNOK.

Det viser seg at økte rentekostnader samt økt fremtidig investerings- og vedlikeholdsbehov på anleggene vil gjøre at IVAR nærmer seg grensen på låneramme på NOK 6 mrd i 2028.

Sett ift. renteprogosene for et år siden gjør de nye, høyere prognosene at prisgrunnlaget belastes med høyere kalkylerente sammenlignet med forrige økonomiplan.

3.3.3 Driftsnivå

Det er i utgangspunktet lagt til grunn en årlig generell pris- og lønnsvekst på 3,4 % i 2024 og ca. 3,15 % i resten av planperioden for driftskostnader og driftsinntekter. Det ble i 2021 startet en omstillingsprosess med effektiviseringskrav på 6 MNOK for 2021 og 2022, og 11MNOK for 2023. Omstillingsarbeidet videreføres i 2024 med et ytterligere effektiviseringskrav på 9 MNOK.

3.3.4 Befolkningsutvikling

En del av inntektsforutsetningene i økonomiplanen er knyttet til antall innbyggere. I tråd med prognoser fra SSB er følgende befolkningsutvikling lagt til grunn:

	2024	2025	2026	2027	2028
Antall innbyggere	359 070	360 969	362 926	364 933	366 966

3.3.5 Selvkostpriser

Kommunene har anmodet IVAR om å klargjøre priser for selvkosttjenester tidlig på høsten, slik at de rekker å ta høyde for endringer i IVARs priser i kommunenes egne økonomiplaner. Dette innebærer at IVAR forskutterer sine priser før detaljene i egen økonomiplan er klarlagt. Årsresultatet for selvkostområdene blir dermed et resultat av prisanslag formidlet til kommunene i begynnelsen av september. Denne praksisen har vært mer krevende denne høsten, på grunn av store endringer i prognoser for investeringer, rentenivå og strømpris.

IVARs selvkostpriser øker i 2024 sett i forhold til 2023. Dette skyldes i hovedsak tre forhold:

1. Økte rentesatser
2. Høyere lønns- og prisvekst i markedet
3. Tidligere års overskudd for vann og avløp er brukt opp og kan ikke brukes til å holde gebyrene lavere enn det årlig selvkost skulle tilsi, slik det ble gjort for 2021 og 2022.

Vann- og avløpsprisene ble i 2021 og 2022 videreført på samme nivå som 2020-nivå ved bruk av overskudd på selvkostfond. Økte strøm- og rentekostnader gjør at akkumulert overskudd for vann og avløp ble brukt opp i løpet av 2022. Det ble derfor nødvendig med en betydelig prisøkning i 2023. I 2024 fortsetter høye renter, på et enda høyere gjeldsnivå, å påvirke prisene. Det forventes at strømprisene i 2024 blir lavere enn i 2023, som gjør at blant annet at avløpsprisene i 2024 går ned, sammenlignet med 2023.

Vann, avløp og renovasjon for husholdningene drives etter selvkostprinsippet og IVAR har begrenset mulighet til å opparbeide fond for denne virksomheten. Over- og underskudd skal tilbakeføres/inndeckes innen 3-5 år. Ideelt sett bør IVARs virksomhet planlegges med et mindre årlig overskudd for å sikre en tilfredsstillende likviditet. De siste årene har IVAR hatt god likviditet med et akkumulert overskudd innen vann og avløp som har balansert et tilsvarende underskudd for gjenvinning. Økonomiplan 2024 – 2028 legger opp til årlige overskudd, slik at man i løpet av planperioden skal gjenvinne en tilfredsstillende balanse mellom kostnader og inntekter.

Under de enkelte selvkostområdene nedenfor framgår forslag til priser for 2024, og hvilke signalpriser det legges opp til i planperioden.

3.4 Vann

Planlagte investeringer

INVESTERING VANN	2024	2025	2026	2027	2028	SUM	Prosj.totalt*
Diverse Investeringer Vann	9 080 000	0	0	0	0	9 080 000	9 080 000
Ny Råvannsforsyning	0	0	120 000 000	200 000 000	196 500 000	516 500 000	560 000 000
Ny Hovedvannledning Vest	300 000 000	142 000 000	0	0	0	442 000 000	1 500 000 000
Høydebasseng Håland	30 000 000	13 000 000	0	0	0	43 000 000	155 000 000
Trykkøkingsstasjon Strandastø	0	8 000 000	10 000 000	0	0	18 000 000	20 000 000
Oppgradering Dk-Anlegg Vann,	0	0	0	0	0	0	10 500 000
Forsyningsledning Røyneberg-H	0	25 000 000	30 000 000	0	0	55 000 000	70 000 000
Opprustning Dam Storevatn	30 000 000	70 000 000	30 000 000	0	0	130 000 000	140 000 000
Vannledning Øvre Barkvedveger	0	0	0	0	0	0	4 000 000
Utbedring Langevatn (fasade,lab	9 500 000	0	0	0	0	9 500 000	14 000 000
Oppgradering Elektro Anlegg Va	0	0	0	0	0	0	1 000 000
TOTALT VANN	378 580 000	258 000 000	190 000 000	200 000 000	196 500 000	1 223 080 000	2 483 580 000

* Prosjekt totalt er prosjektsum inkl. bevilgninger før eller etter planperioden 2024 - 2028.

Hovedfokus har vært å sikre fremdrift på prosjekt ny hovedvannledning Vest og arbeidet utføres ihht. planen. Det er også god fremdrift på Håland høydebasseng og ihht. plan. Opprustning Dam Storevatn ble påbegynt oktober 2023.

3.4.1 Priser

Prisen på vann beregnes ut ifra to faktorer; En variabel del som baserer seg på faktisk forbruk (fordelt pr. m³), og et fastledd som baserer seg på 40 % av de totale kostnadene (fordelt pr. innbygger).

Alle eierkommunene, bortsett fra Suldal, får vann fra IVAR. For kommende planperiode forutsettes det 42 200 000 m³ levert vann i 2024, som er 6% mindre enn i 2023. For øvrig et det estimert en lavere økning til 43 128 000 m³ i 2028 i takt med forventet innbygger økning. Historikk og prognose viser følgende signalpriser i planperioden:

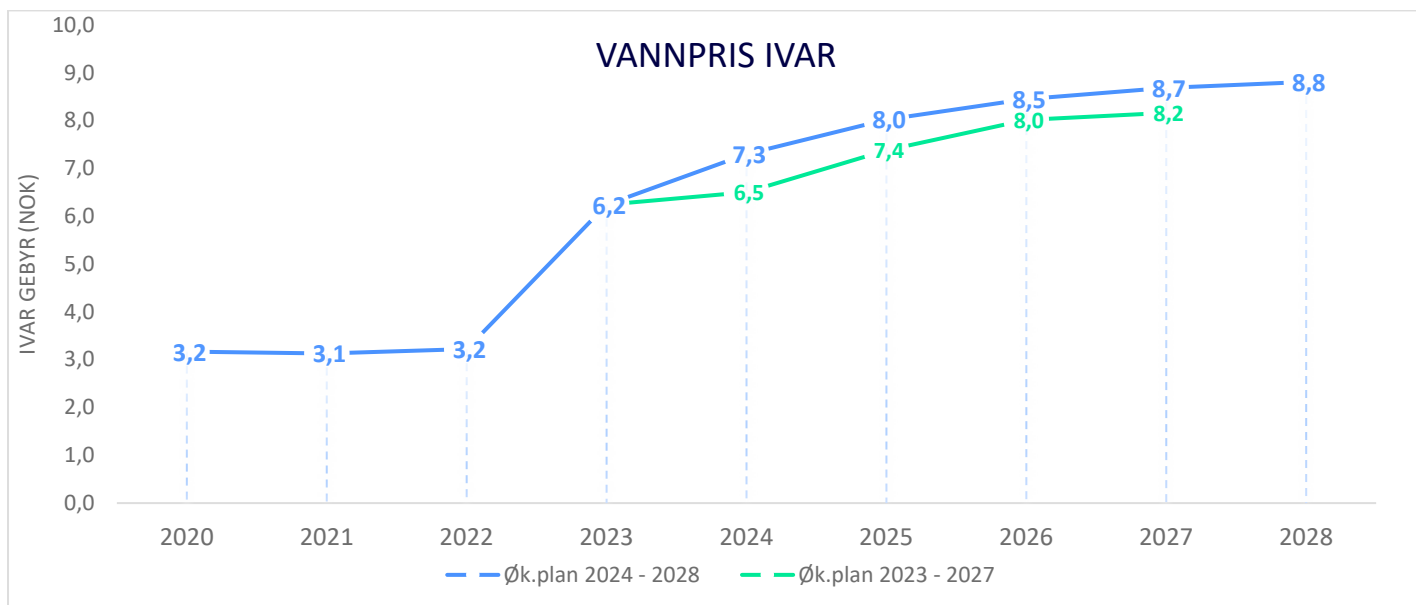
VANNPRIS	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Variabel pris pr. m3	1,88	1,88	1,88	3,74	4,37	4,80	5,06	5,20	5,27
Fastledd pr. innbygger	169	169	169	314	342	376	396	407	413

Prisene har de siste årene ligget flatt og under årlig selvkostpris ved bruk av tidligere års overskudd. Fra og med 2023 hadde vi ikke lenger et overskudd å tære på. Økt rentenivå, og dermed kapitalkostnader av betydelige investeringer i planperioden, er hovedårsaken til at prisøkningen for vann er høyere i 2024 enn det som ble anslått i forrige økonomiplan.

Bruk av tidligere års overskudd har de siste årene bidratt til å holde prisene lavere enn det de årlige kostnadene skulle tilsi. Fra og med 2023 gjenspeiler prisene årlig selvkost.

Gebyrøkningen er nødvendig for å dekke inn forbedret vannkvalitet og økt leveringsikkerhet.

Omregnet til kr pr. m3 levert vann får vi en prisutvikling slik det framgår av grafen nedenfor.

3.4.2 Økonomisk prognose

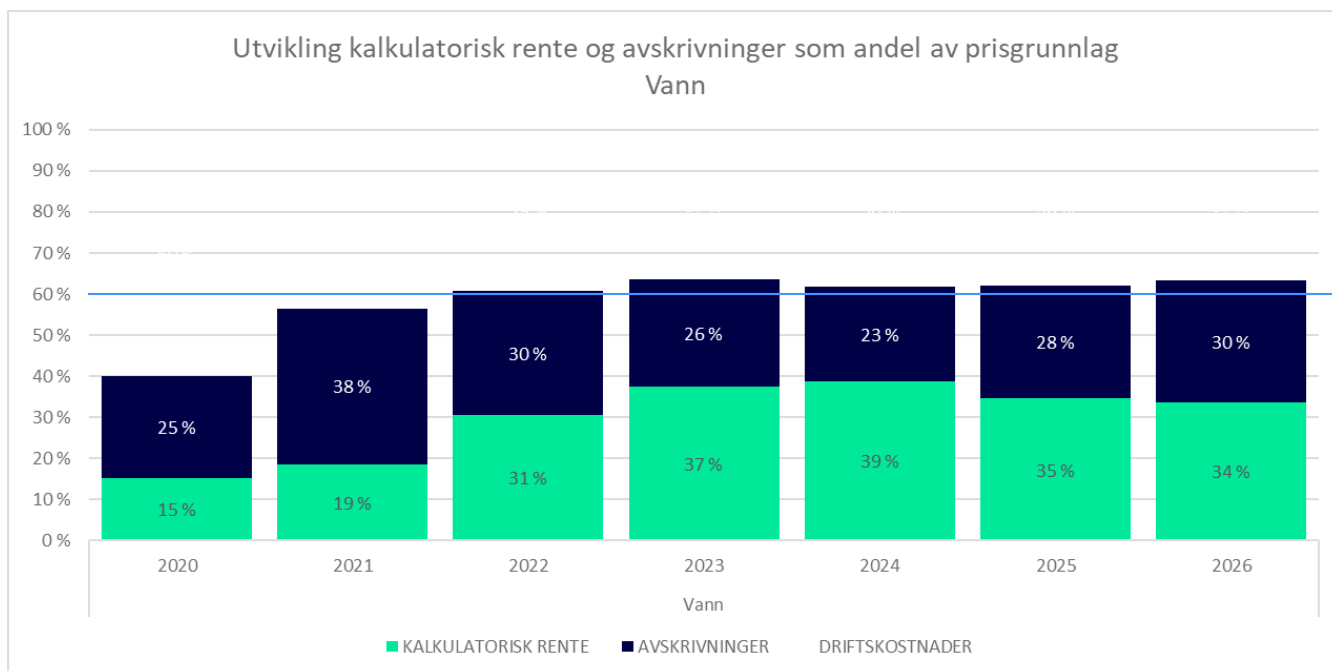
Følgende økonomiske utvikling forventes for hovedområde VANN:

VANN	2024	2025	2026	2027	2028
INNETEKTER	353 101 000	387 024 000	408 514 000	421 945 000	431 072 000
DRIFTSKOSTNADER	138 479 000	142 772 000	147 269 000	151 908 000	156 693 000
AVSKRIVNINGER	83 247 000	103 993 000	119 427 000	124 225 000	124 500 000
FINANSKOSTNADER	140 465 000	130 258 000	134 818 000	138 811 000	142 879 000
RESULTAT	-9 090 000	10 001 000	7 000 000	7 001 000	7 000 000

Ny hovedvannforsyning og ny råvannskilde er hovedårsaker til økning i avskrivninger og finanskostnader i tillegg til at rentenivået øker. Dette fører til et forventet underskudd i 2024, til tross for en økning i vannpris og et tidligere akkumulert underskudd som må dekkes inn. Det legges opp til et mindre årlig overskudd for å redusere akkumulert underskudd og kunne håndtere utfordret forhold og styrke selskapets likviditet.

Kalkulatorisk rente og avskrivninger har alltid utgjort en betydelig andel av prisgrunnlaget til Vann. Derfor blir vannprisen i større grad påvirket av økte renter og investeringer, sammenlignet med avløp og renovasjon som har en større andel av driftskostnader i sitt kostnadsgrunnlag. En naturlig utvikling hadde vært å sett en voksende andel av driftskostnader over tid, på grunn av prisveksten. Investeringer og økte rentenivåer motarbeider denne utviklingen.

Tabellen nedenfor viser at kalkulatorisk rente og avskrivninger utgjør mer enn 60% av prisgrunnlaget for vann, som er en økning på ca. 5 prosentpoeng fra 2020 nivået. Lavere forventet rentenivå i fremtiden demper utviklingen av kalkulatorisk rente litt i fremtiden, mens ferdigstilling av hovedvannledningen i 2025 bidrar til økte avskrivninger.

3.5 Avløp

3.5.1 Planlagte investeringer

INVESTERING AVLØP	2024	2025	2026	2027	2028	SUM	Prosj.totalt*
Diverse Investering Strand/Hjelm	925 000	0	0	0	0	925 000	925 000
Grytnes Og Tau Avløpsrenseanl	0	0	0	100 000 000	123 500 000	223 500 000	240 000 000
Lukthåndtering Snj	37 000 000	0	0	0	0	37 000 000	45 000 000
Forbikjøringslomme Fv44 Grøda	0	5 000 000	0	0	0	5 000 000	8 000 000
Oppgradering Biogassanlegget	5 000 000	29 000 000	10 000 000	0	0	44 000 000	50 000 000
Overføringsanlegg Nærbø - Grø	15 000 000	50 000 000	14 000 000	0	0	79 000 000	81 000 000
Ledningsanlegg Vik-Bryne	0	0	0	50 000 000	75 100 000	125 100 000	130 000 000
Buffertank Snj	0	15 000 000	0	0	0	15 000 000	25 000 000
Ree Målestasjon	3 000 000	0	0	0	0	3 000 000	3 000 000
Utbedring Utslippsledning Bore	3 000 000	0	0	0	0	3 000 000	3 000 000
Ombygging Spillvannsledning V	2 000 000	0	0	0	0	2 000 000	2 000 000
Ny Råtnetank Biogassanlegget,	1 000 000	0	0	0	0	1 000 000	1 000 000
Investeringer SNJ	19 540 000	0	0	0	0	19 540 000	19 540 000
Investeringer Regionale Rensea	22 050 000	0	0	0	0	22 050 000	22 050 000
TOTALT	108 515 000	99 000 000	24 000 000	150 000 000	198 600 000	580 115 000	630 515 000

* Prosjekt totalt er prosjektsum inkl. bevilgninger før eller etter planperioden 2024 - 2028.

Prosjektet *Lukthåndtering SNJ* er en nødvendig oppgradering av ventilasjonssystemet, for å forbedre helse-, miljø- og sikkerhetsutfordringene og å ivareta et trygt arbeidsmiljø. Lukthåndteringsprosjektet har også til hensikt å redusere lokal spredning til omgivelsene, ikke minst Mekjarvik næringsområde.

Prosjektene *Buffertank SNJ* og *Oppgradering biogassanlegg SNJ* utløses både av IKS-tjenestene og delvis også av IVARs ambisjon om å motta næringssubstrater for å kunne utnytte ledig kapasitet på Sentralrenseanlegget for Nord-Jæren. Dette vil også kunne bidra til bedre prosesser og økt biogassproduksjon for videresalg eller egenbruk. Alle drifts- og kapitalkostnader knyttet til næringsaktiviteten vil imidlertid bli belastet næring.

3.5.2 Priser

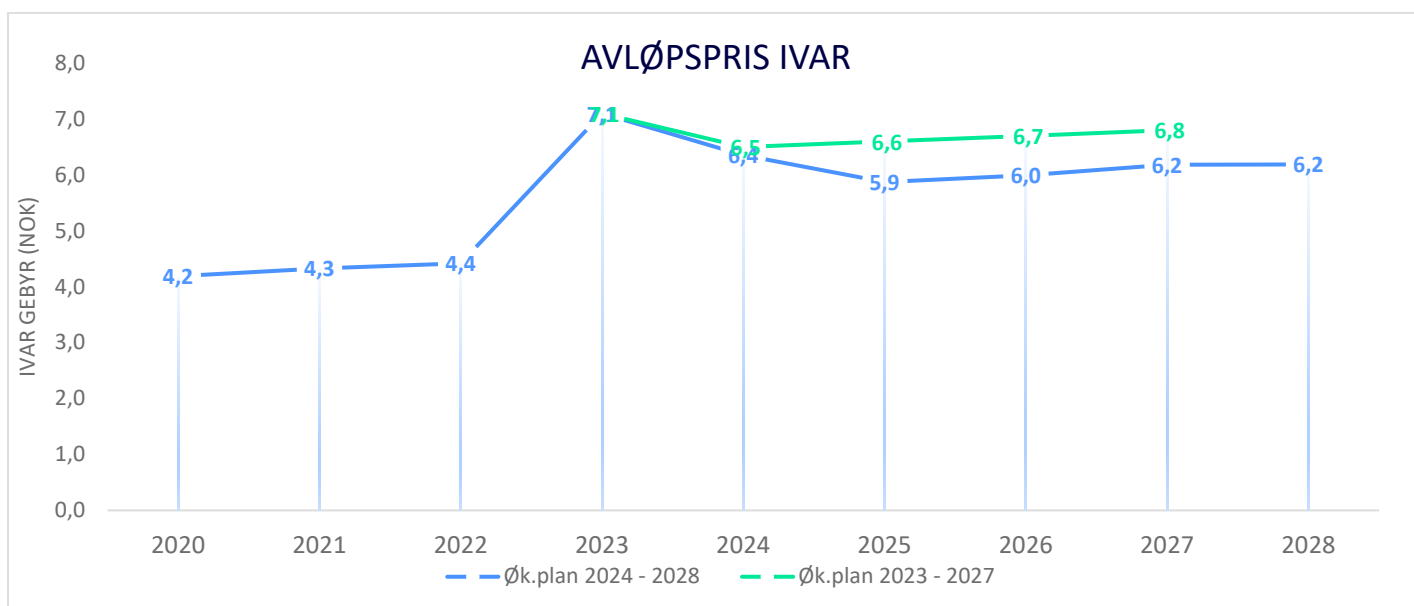
Prisen på avløp beregnes ut ifra to faktorer. En variabel del som baserer seg på faktisk behandlet mengde (fordelt pr. m³), og et fastledd som baserer seg på 40 % av de totale kostnadene (fordelt pr. innbygger).

Alle eierkommunene får sitt avløp behandlet av IVAR, med unntak av Kvitsøy og Suldal. På grunnlag av analyse av mottatt avløpsvann i 2022 og de siste foregående årene forutsettes det 52 000 000 m³ for hele planperioden. Forventet mottak av avløpsvann er vanskelig å anslå fordi mengdene i stor grad påvirkes av nedbørsmengder. Historikk og prognose viser følgende signalpriser i planperioden:

AVLØPSPRIS	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Variabel pris pr. m3	2,60	2,60	2,61	4,29	3,81	3,52	3,60	3,71	3,71
Fastledd pr. innbygger	271	271	272	416	369	339	344	353	351

Prisene har de siste årene ligget flatt og under årlig selvkostpris ved bruk av tidligere års overskudd. I 2023 hadde IVAR ikke lenger et overskudd å tære på og i tillegg måtte vi ta høyde for en stor økning i strøm- og rentekostnader. Prosessanlegg og pumpestasjoner har i stor grad strøm som energikilde, og avløpsprisene er derfor spesielt følsomme for høyere eller lavere strømpris. Prisene går derfor ned i 2024, fordi det legges til grunn lavere strømprisnivå litt fram i tid.

Omregnet til kr pr. m3 mottatt avløpsvann får vi en prisutvikling slik det framgår av grafen nedenfor.

3.5.3 Økonomisk prognose

Følgende økonomiske utvikling forventes for hovedområde Avløp:

AVLØP	2024	2025	2026	2027	2028
INNTEKTER	540 608 000	522 149 000	535 136 000	551 966 000	559 729 000
DRIFTSKOSTNADER	366 681 000	378 048 000	389 957 000	402 241 000	414 912 000
AVSKRIVNINGER	78 201 000	80 865 000	87 197 000	92 371 000	82 386 000
FINANSKOSTNADER	70 470 000	62 336 000	62 055 000	62 398 000	66 445 000
RESULTAT	25 256 000	900 000	-4 073 000	-5 044 000	-4 014 000

Driftskostnadene i 2024 er redusert med ca. 60 MNOK i forhold til sist økonomiplan fordi det forventes at strømprisene vil være lavere enn i 2023. På grunn av et større enn forventet overskudd i 2023, vil det bygges

opp et akkumulert overskudd ila 2024. Det er derfor mulig å holde prisen nokså stabil fra 2025 og utover planperioden, som resulterer i et underskudd fra 2026 og utover i planperioden.

3.6 Renovasjon

3.6.1 Planlagte investeringer

INVESTERING RENOVASJON	2024	2025	2026	2027	2028	SUM	Prosj.totalt*
Investering, Forus & Sele	1 870 000	0	0	0	0	1 870 000	1 870 000
Investering Gjenvinningstasjoner	0	0	0	0	0	0	0
Investering Regionale Gjenvinnin	3 100 000	0	0	0	0	3 100 000	3 100 000
Investeringer Innsamling	2 700 000	0	0	0	0	2 700 000	2 700 000
Investeringer Grødalaland	4 250 000	0	0	0	0	4 250 000	4 250 000
Hogstad Avfallsanlegg	500 000	0	0	0	0	500 000	500 000
Garderobe Og Kontor Forus Gj.	5 000 000	0	0	0	0	5 000 000	16 000 000
Oppgradering Elektro Hogstad	500 000	0	0	0	0	500 000	2 500 000
Ombrukssenter Forus	8 000 000	0	0	0	0	8 000 000	9 000 000
Gjennoppbygging Esa	20 000 000	50 000 000	50 000 000	0	0	120 000 000	120 000 000
Ny Gjenvinningsstasjon Forus-P	2 000 000	3 000 000	0	0	0	5 000 000	5 000 000
Slurrytanker Matavfall Grødalaland	15 000 000	0	0	0	0	15 000 000	1 000 000
TOTALT	62 920 000	53 000 000	50 000 000	0	0	165 920 000	165 920 000

I økonomiplan er det lagt inn 62,9 MNOK nye investeringer for 2024. Ca 20 MNOK er knyttet til forbedret brannsikring ved ettersorteringsanlegget (ESA), Ombrukssenter og bedring av garderobeforhold for ansatte ved gjenvinningsstasjonen er noen av de mindre prosjektene. 2 MNOK kr er satt av til planlegging av ny gjenvinningsstasjon, hvor flytting er identifisert til å være tidskritisk i forhold til planlegging av karbonfangstanlegg.

Prosjekt slurrytanker Matavfall Grødalaland er knyttet til en reklamasjonssak mot leverandør. Kostnadsoverslaget er basert på forventning om utskiftning av slurrytanker og vil utredes ytterligere.

For 2025 og 2026 er det lagt inn ytterligere 50 MNOK hvert år til ESA, samt 3 MNOK til planlegging ny gjenvinningsstasjon Dette er basert på grove overslag på kostnader til forbedret brannsikring med mer som ikke dekkes av forsikringsoppgjøret.

3.6.2 Priser

Prisene innen gjenvinning beregnes så langt det er mulig ut fra selvkost pr. fraksjon. Farlig avfall og drift av gjenvinningsstasjonene fordeles med et fastledd pr. innbygger. Fastleddet som skal dekke gjenvinningsstasjonene vil bli fordelt etter faktisk bruk av innbyggerne fra hver kommune (bruksundersøkelse gjennomføres tre ganger årlig).

Prising av ulike fraksjoner bestemmes av en lang rekke variabler. Dette kan være direkte kostnader, miljøhensyn, markedsforhold, offentlige krav, m.m. Enkelte fraksjoner, som papir, treflis og metall kan variere kraftig fra år til år, mens de store fraksjonene som restavfall og våtorganisk leveres på langsiktige avtaler eller drives i egenregi.

Renovasjonspriser 2024 og anslag for 2025 - 2028:

Tabellen nedenfor viser prognose for de største fraksjonene som faktureres kommunene frem til 2028:

NOK/tonn	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Restavfall	2 000	2 194	2 038	2 300	2 440	2 590	2 750	2 920
CO2-avgift		106	262	484	500	400	400	400
Restavfall inkl. CO2-avgift		2 300	2 300	2 784	2 940	2 990	3 150	3 320
Våtorganisk m/ forbehandling	2 000	2 200	2 400	2 800	2 890	2 980	3 070	3 170
Matavfall			2 400	1 500	1 550	1 600	1 650	1 700
Papir	-100	0	-100	200	200			
Plast	-50	-50	-300	-300	-300			
Glass/metall	195	200	205	230	240	250	260	270
Gjenvinningsstasjon (kr/m3)	140	140	145	145	145	150	150	150
Gjenvinningsstasjon hageavfal	0	0	0	0	0	0	0	0
Farlig avfall (kr/innbygger)	20	21	21	22	22	23	23	23
Hageavfall	550	565	582	653	670	690	710	730
Grovavfallsinnsamling restavfall inkl CO2	1 600	1 645	1 693	2 084	2 150	2 220	2 290	2 360
Grovavfallsinnsamling kildesor	580	596	613	632	650	670	690	710
Drift gjenvinningsstasjoner	36 592 000	37 616 000	40 726 000	45 223 000	46 624 910	48 093 590	49 608 540	51 171 210

Fra og med 2022 er det innført CO2-avgift for forbrenningsanlegg. Avgiften blir direkte viderefakturert til kommunene. Det er knyttet usikkerhet til CO2-avgiften og eventuelle endringer i prisen innen 2024 vil bli tatt hensyn til i faktureringen.

Det er gitt signaler om årlig økning i CO2-avgiften også videre, derfor ble det lagt inn jevn økning. Som følge av ettersorteringsanleggets utsortering av plast og redusert klimagasseffekt ved forbrenning, har IVAR fått en rabatt på CO2-avgiften på 52 %. Som det framgår av tabellen, reduseres CO2-avgiften i 2026 fordi vi legger til grunn at vi igjen vil oppnå rabatt for IVAR-avfallet som følge av stor grad av utsortert plast når ettersorteringsanlegget forventes å være i drift igjen.

Behandlingskostnaden for restavfall til forbrenning går opp i 2024, samtidig som det fortsatt er et akkumulert underskudd på gjenvinning som må dekkes inn. For øvrig er det en endring i prisstruktur for våtorganisk/hageavfall med forbehandling og rent matavfall i 2024. IVAR har samarbeidet med kommunene om fjerning av hageavfall fra brun dunk.

Kommunene faktureres for drift av gjenvinningsstasjonene på Forus og Sele, siden brukerbetaling kun dekker ca. 1/3 av kostnaden.

3.6.3 Økonomisk prognose

Følgende økonomiske utvikling forventes for hovedområde Renovasjon:

RENOVASJON	2024	2025	2026	2027	2028
INNETEKTER	404 564 000	422 755 000	439 222 000	456 657 000	474 642 000
DRIFTSKOSTNADER	328 320 000	338 498 000	349 161 000	360 160 000	371 505 000
AVSKRIVNINGER	20 755 000	22 342 000	21 723 000	23 183 000	26 275 000
FINANSKOSTNADER	36 018 000	37 315 000	38 156 000	38 577 000	37 887 000
RESULTAT	19 471 000	24 600 000	30 182 000	34 737 000	38 975 000

Brannen på ettersorteringsanlegget på Forus 22.07.2022 gjør at håndtering av restavfall gjøres uten maskinell sortering. Dette gir lavere driftskostnader, men på den annen side reduseres også inntektssiden.

I økonomiplanen legger vi til grunn oppstart av gjenoppbygget sorteringsanlegg i 2026. Det er gjort konservative anslag for de økonomiske prognosene ifm. oppstart av det nye sorteringsanlegget.

Innen renovasjon/gjenvinning er det de siste årene opparbeidet et underskudd som følge av oppstart av ettersorteringsanlegget på Forus og matavfallsbehandling på Grødaland. Det må dekkes inn i samsvar med regelverket for selvkostfinansiering. Det er derfor lagt inn økning i prisene for drift gjenvinningsstasjoner, restavfall og matavfall.

Som det framgår av tabellen ovenfor legges det opp til overskudd de kommende årene, slik at man i slutten av planperioden vil ha dekket inn akkumulert underskudd og opparbeidet et visst overskudd for selvkostområde renovasjon. Markedsmessige forhold og avfallsmengder vil imidlertid påvirke gebyrutviklingen som vil bli vurdert nøye i årene som kommer.

3.7 Kommune-VAR og næring

Kommune-VAR

IVAR har i flere år hatt avtale om utvidet samarbeid innen vann, avløp og renovasjon med noen av eierkommunene. For tiden gjelder det Strand, Hjelmeland og Kvitsøy kommune.

Det dreier seg om både drift og gjennomføring av investeringsprosjekter som viderefaktureres i sin helhet. Dette er utskilt fra IVARs kjernevirksomhet, slik det framgår av oppsummeringen av økonomiplanen nedenfor.

KOMMUNE-VAR	2024	2025	2026	2027	2028
DRIFTSINNEKTER	37 094 000	38 244 000	39 449 000	40 692 000	41 974 000
DRIFTSKOSTNADER	37 094 000	38 244 000	39 449 000	40 692 000	41 974 000
RESULTAT KOMMUNE-VAR	0	0	0	0	0

Næring

IVAR mottar avfall og ulike substrater fra næringslivet, og denne delen skal inntekts- og kostnadmessig skilles ut fra selvkostdelen og føres på resultatområde for næring. Datterselskapet IVAR Næring AS er selskapet som fakturerer næringslivskundene. Det er imidlertid IVAR IKS som utfører tjenestene til næring på IKSets anlegg. Kostnadene knyttet til næringsvirksomheten viderefaktureres IVAR Næring AS gjennom avtaler i tråd med aksjelovens bestemmelser. Næringsaktiviteten i IVAR IKS framgår særskilt i hovedoversikten.

Det forventes en betydelig økning i aktivitet knyttet til håndtering av næringsavfall på grunn av inngåtte avtaler.

NÆRING	2024	2025	2026	2027	2028
DRIFTSINNEKTER	46 590 000	48 034 000	49 547 000	51 108 000	52 718 000
DRIFTSKOSTNADER	43 543 000	44 893 000	46 307 000	47 766 000	49 271 000
RESULTAT NÆRING	3 047 000	3 141 000	3 240 000	3 342 000	3 447 000

3.8 IVAR – Renovasjon Ryfylke

IVAR Renovasjon Ryfylke har ansvar for renovasjon for kommunene Suldal, Hjelmeland og Strand. Renovasjonsordningen for disse kommunene organiseres som et eget selvkostområde.

RENOVASJON RYFYLKE	2024	2025	2026	2027	2028
DRIFTSINNEKTER	83 912 000	96 498 528	99 538 000	99 537 553	99 537 567
DRIFTSKOSTNADER	80 423 000	82 916 000	85 528 000	88 222 000	91 001 000
AVSKRIVNINGER	3 483 000	3 614 000	3 307 000	2 819 000	2 693 000
KALKULATORISK RENTE	1 611 000	1 323 000	1 157 000	1 004 000	849 000
RESULTAT RENOVASJON RYFYLKE	-1 605 000	8 645 528	9 546 000	7 492 553	4 994 567
BALANSEFØRING SELVKOSTFOND	1 605 000	-8 645 528	-9 546 000	-7 492 553	-4 994 567
RESULTAT ETTER BALANSEFØRING	0	0	0	0	0

IVAR – Renovasjon Ryfylke har hatt en kostnadsøkning de siste årene på grunn av nye sorteringsordninger i innsamlingen med utplassering av flere dunker. I tillegg kommer økte strøm- og rentekostnader, samt høy generell prisøkning som også treffer IVAR. Resultatet av disse forholdene er at det er opparbeidet et akkumulert underskudd. For å håndtere disse økonomiske utfordringene er det foreslått at renovasjonsgebyret for husholdningsabonnenter økes med 15% i 2025. Den planlagte økning på 6% for 2024 sett i forhold til 2023 er ikke nok for å dekke økte finanskostnader og felleskostnader i 2024. Det forventes at det akkumulerte underskudd for selvkostområdet Renovasjon Ryfylke kan dekkes inn ila 2026 basert på den planlagte gebyrutviklingen og kostnadsutviklingen. Se også egen gebysak for Renovasjon Ryfylke.

4 OPPSUMMERING AV ØKONOMIPLAN 2024 – 2028

SELVKOST					
INVESTERINGER	2024	2025	2026	2027	2028
VANN	378 580 000	258 000 000	190 000 000	200 000 000	196 500 000
AVLØP	108 515 000	99 000 000	24 000 000	150 000 000	198 600 000
RENOVASJON	62 920 000	53 000 000	50 000 000	0	0
FELLES	8 485 000	0	0	0	0
TOTALT	558 500 000	410 000 000	264 000 000	350 000 000	395 100 000
DRIFTSINNTEKTER	2024	2025	2026	2027	2028
VANN	353 101 000	387 024 000	408 514 000	421 945 000	431 072 000
AVLØP	540 607 000	522 149 000	535 136 000	551 966 000	559 729 000
RENOVASJON	404 564 000	422 755 000	439 222 000	456 657 000	474 642 000
TOTALT	1 298 272 000	1 331 928 000	1 382 872 000	1 430 568 000	1 465 443 000
DRIFTSKOSTNADER	2024	2025	2026	2027	2028
VANN	138 479 000	142 772 000	147 269 000	151 908 000	156 693 000
AVLØP	366 681 000	378 048 000	389 957 000	402 241 000	414 912 000
RENOVASJON	328 320 000	338 498 000	349 161 000	360 160 000	371 505 000
TOTALT	833 480 000	859 318 000	886 387 000	914 309 000	943 110 000
AVSKRIVNINGER	2024	2025	2026	2027	2028
VANN	83 247 000	103 993 000	119 427 000	124 225 000	124 500 000
AVLØP	78 201 000	80 865 000	87 197 000	92 371 000	82 386 000
RENOVASJON	20 755 000	22 342 000	21 723 000	23 183 000	26 275 000
TOTALT	182 203 000	207 200 000	228 347 000	239 779 000	233 161 000
KALKULATORISK RENTE	2024	2025	2026	2027	2028
VANN	140 465 000	130 258 000	134 818 000	138 811 000	142 879 000
AVLØP	70 470 000	62 336 000	62 055 000	62 398 000	66 445 000
RENOVASJON	36 018 000	37 315 000	38 156 000	38 577 000	37 887 000
TOTALT	246 953 000	229 909 000	235 029 000	239 786 000	247 211 000
RESULTAT SELVKOST	2024	2025	2026	2027	2028
VANN	-9 090 000	10 001 000	7 000 000	7 001 000	7 000 000
AVLØP	25 255 000	900 000	-4 073 000	-5 044 000	-4 014 000
RENOVASJON	19 471 000	24 600 000	30 182 000	34 737 000	38 975 000
SELVKOSTRESULTAT	35 636 000	35 501 000	33 109 000	36 694 000	41 961 000
BRUK AV TIDL. ÅRS OVERSKL	0	0	4 073 000	5 044 000	4 014 000
OPPBYGGING OVERSKUDD	-25 214 861	-900 000	0	-10 647 175	-45 975 000
OPPBYGGING UNDERSKUDD	9 090 000	0	0	0	0
INNDEKNING AV TIDL. ÅRS UN	-19 511 139	-34 601 000	-37 182 000	-31 090 825	0
SELVKOST ETTER BALANSE	0	0	0	0	0

KOMMUNE-VAR	2024	2025	2026	2027	2028
DRIFTSINNTEKTER	37 094 000	38 244 000	39 449 000	40 692 000	41 974 000
DRIFTSKOSTNADER	37 094 000	38 244 000	39 449 000	40 692 000	41 974 000
RESULTAT KOMMUNE-VAR	0	0	0	0	0

RENOVASJON RYFYLKE	2024	2025	2026	2027	2028
DRIFTSINNTEKTER	83 912 000	96 498 528	99 538 000	99 537 553	99 537 567
DRIFTS- OG KAPITALKOSTNA	85 517 000	87 853 000	89 992 000	92 045 000	94 543 000
RESULTAT RENOVASJON RY	-1 605 000	8 645 528	9 546 000	7 492 553	4 994 567
BALANSEFØRING SELVKOSTI	1 605 000	-8 645 528	-9 546 000	-7 492 553	-4 994 567
RESULTAT ETTER BALANSE	0	0	0	0	0

NÆRING	2024	2025	2026	2027	2028
DRIFTSINNTEKTER	46 590 000	48 034 000	49 547 000	51 108 000	52 718 000
DRIFTSKOSTNADER	43 543 000	44 893 000	46 307 000	47 766 000	49 271 000
RESULTAT NÆRING	3 047 000	3 141 000	3 240 000	3 342 000	3 447 000

FINANSPOSTER	2024	2025	2026	2027	2028
RENTEUTGIFTER	-287 434 000	-242 170 000	-237 019 000	-234 442 000	-240 355 000
RENTEINNTEKTER	1 283 000	1 038 000	970 000	950 000	953 000
MOTPOST KALKYLERENTE	250 305 000	229 909 000	235 029 000	239 786 000	247 211 000
NETTO FINANSPOSTER	-35 846 000	-11 223 000	-1 020 000	6 294 000	7 809 000

RESULTAT IVAR IKS	-32 799 000	-8 082 000	2 220 000	9 636 000	11 256 000
--------------------------	--------------------	-------------------	------------------	------------------	-------------------

Vår visjon

Et samfunn
der ingenting
går til spille

Selskapsavtale for Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS

Selskapsavtalen har blitt revidert 1. kv. 2014, oktober 2017, 4. kv. 2019 ifm. ny kommunestruktur og siste gang 3. kv. 2020, alle gangene i tilknytning til opptak av nye/uttreden av deltakere. Siste ajourføring gjøres nå juni 2022 med oppdateringer i samsvar med revidert lovverk.

§1 Navn

Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS er en omorganisering av tidligere IKA Rogaland (etablert i 1976) fra et interkommunalt foretak til et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i Lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. LOV 1999-01-29 nr. 06. Fylkeskommune, kommuner og interkommunale selskaper kan være deltakere i selskapet.

Loven bruker benevnelsen deltakere, i herværende selskapsavtale benyttes eiere, om selskapets deltakere ihht loven.

Selskapets navn er «Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS» med forkortelsen IKA. Den brukes i herværende selskapsavtale i fortsettelsen.

§ 2 Rettslig status

Selskapet er et eget rettssubjekt og er registrert Foretaksregisteret med org.nr. 974 247 488.

§ 3 Lokalisering

Selskapet har sitt kontor i Stavanger kommune.

§ 4 Formål

Selskapet skal være arkivdepot for eierne.

Selskapet skal legge til rette for at arkiv som eierne har ansvar for blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for allmenheten, forskning og andre forvaltningsmessige og kulturelle formål i samsvar med arkivloven.

Selskapet skal være et arkivfaglig rådgivningsorgan og kompetansesenter for eierne, og skal i samråd med eierne arbeide for å utvikle effektive og rasjonelle arkivtjenester. Arkivtjenesten utføres for eierne etter reglene om egenregi jf. Anskaffelsesforskriften §3-2.

Selskapet kan utføre arkivfaglige tjenester til andre enn eierne, når dette bygger opp om formålet og kjernevirksomheten og det ikke er i konflikt med kravene om egenregi for selskapet.

Selskapet kan etablere datterselskap når dette bygger opp om formålet og selskapets kjernevirksomhet

Selskapet har ikke erverv som formål.

§ 5 Eiere, eierandel og innskuddsplikt

Selskapet har pr 01.01.2022 følgende eiere og med slike eierandeler:

Org.nr.:	Eiere:	Postadresse	Ny Eierandel 1.1.2024	Før pr 1.1.2022
970 490 361	Bjerkreim kommune	Postboks 17 4389 Vikeså	1,44	0,67

964 979 723	Bokn kommune	Boknatunvegen 13 5561 Bokn	0,64	0,20
944 496 394	Eigersund kommune	Postboks 580 4379 Eigersund	3,34	3,56
873 781 142	Gjesdal kommune	Rittedalen 1 4330 Ålgård	2,91	2,88
944 073 787	Haugesund kommune	Postboks 2160 5504 Haugesund	6,89	8,98
864 979 092	Hjelmeland kommune	Vågavegen 116 4130 Hjelmeland	1,41	0,62
964 969 590	Hå kommune	Rådhusgata 8 4360 Varhaug	5,53	4,56
940 791 901	Karmøy kommune	Postboks 167 4291 Kopervik	7,68	10,14
864 969 682	Klepp kommune	Postboks 25 4358 Kleppe	4,21	4,71
974 781 247	Kvitsøy kommune	Kommunehusveien 6 4180 Kvitsøy	0,58	0,12
964 966 486	Lund kommune	Moiveien 9 4460 Moi	1,84	0,77
934 945 514	Randaberg kommune	Postboks 40 4096 Randaberg	2,82	2,70
964 965 137	Sandnes kommune	Postboks 583 4305 Sandnes	18,41	19,12
964 979 189	Sauda kommune	Postboks 44 4201 Sauda	1,71	1,10
964 965 692	Sokndal kommune	Gamleveien 20 4380 Hauge i Dalane	1,52	0,79
948 243 113	Sola kommune	Postboks 99 4097 Sola	5,41	6,53
964 978 751	Strand kommune	Postboks 115 4126 Jørpeland	3,10	3,12
964 979 189	Suldal kommune	Eidsvegen 7 4230 Sand	1,59	0,91
859 223 672	Time kommune	Postboks 38 4349 Bryne	4,08	4,55
964 979 812	Tysvær kommune	Postboks 94 5575 Aksdal	2,78	2,66
964 979 901	Utsira kommune	Postboks 63 5547 Utsira	0,53	0,05
988 893 226	Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1 5580 Ølen	2,38	2,09
971 045 698	Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum 4001 Stavanger	18,05	19,12
987 635 460	Haugaland Kontroll- utvalgssekretariat IKS	Postboks 57 5575 Aksdal	0,25	0,02
871 035 032	IVAR IKS	Postboks 8134 4069 Stavanger	0,92	0,02

Eierandelen justeres hvert fjerde år med grunnlag i faktisk folketall pr 1. januar det året justeringen foretas. Neste ajourføring skal foretas pr 1.1.2023.

Eierbrøken i selskapet fastsettes slik fom. valgperioden 2023-2027 og årsbudsjettet 2024:

- Fast eierandel på 1% for alle, unntatt kommuner med mindre enn 1000 innbyggere (0,5%) og IKS-ene (0,25%). Til sammen utgjør «fastleddet» 22,25% av dagens eierbrøk
- Øvrige 66,75% av andelen grunntjenester på i alt 89% fordeles etter folketall. For fylkeskommunen settes denne andelen likt som største eierkommunen.
- Siste 11% av eierbrøken fordeles innbyrdes mellom deltakerne som har utvidet depot. Detaljert oppsett følger som vedlegg 1 av 1 til selskapsavtalen.

Eierne har delegert myndighet til representantskapet til å forestå og godkjenne, slik rent teknisk ajourføring av eierbrøken i selskapet. Teknisk ajourført eierbrøk skal føres inn i selskapsavtalen og oppdatert selskapsavtale skal oversendes eierne sammen med vedtaket.

For øvrig justeres eierandeler i selskapet ved eventuell inntreden av ny eier eller som følge av en eier sin uttreden fra selskapet. Slike beslutninger tilligger det eierne å endelig avgjøre.

Ingen eiere har innbetalt kapitalinnskudd ved inntreden i selskapet, følgelig kreves det heller ikke kapitalinnskudd ved opptak av nye. Ved uttreden følger heller ikke med noen tilbakebetaling av innskutt kapital.

§ 6 Eiernes økonomiske pro-rata ansvar

De enkelte eierne er prorata ansvarlig i samsvar med eierandel jf § 5 for selskapets forpliktelser og gjeld i samsvar med IKS lovens bestemmelser.

§ 7 Selskapets ansvarsområde

Selskapets ansvarsområde følger av formålet jf. § 4 og den til enhver tid gjeldende Arkivlov sine bestemmelser om arkivdepot, tilgjengeliggjøring og formidling. Disse tjenestene sammen med arkivfaglig rådgivning og kompetansestøtte leveres av selskapet til eierne i egenregi.

§ 8 Styring av selskapet

Selskapets lovpålagte styringsorganer i samsvar med IKS-loven er:

- Representantskapet
- Styret
- Daglig leder

I tillegg har IKA en valgkomite oppnevnt av representantskapet.

§ 9 Representantskapet

§ 9.1 Sammensetning

Det øverste myndighetsorgan i selskapet er representantskapet. Det har 25 medlemmer, et medlem fra hver av eierne. Kommunestyret/fylkestinget/representantskapet i IKSer velger selv sitt medlem og minimum et personlig varamedlem.

Tjenestetiden gjelder for den kommunale valgperioden på 4 år. Representantskapet trer i funksjon umiddelbart etter at de er valgt.

Representantskapet konstituerer seg selv og velger selv leder og nestleder for valgperioden.

Representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvdel av medlemmene er til stede og disse representerer minst to tredeler av sum eierbrøk i IKA jf. §5

Ved voteringer vektet det enkelte medlems stemme svarende til eierens eierandel i selskapet jf. §5.

Når ikke annet følger av IKS-loven eller herværende avtale, avgjøres saker med det som flertallet har avgitt stemmer for. Ved stemmelikhet er møteleders stemme avgjørende.

Den enkelte eier har instruksjonsmyndighet overfor sitt medlem i representantskapet.

§ 9.2 Saksbehandling i møte

Representantskapets leder kaller inn til møte i representantskapet. Innkalling skal skje skriftlig med minst fire ukers varsel, og skal inneholde en saksliste. Med tilsvarende frist skal også eierne varsles.

Saker som ikke er meddelt etter reglene som gjelder for innkalling kan ikke behandles uten at samtlige representanter samtykker.

Representantskapets leder plikter å innkalle til møte når styret, revisor, minst en av eierne eller minst en tredjedel av representantskapets medlemmer krever det, for behandling av en bestemt sak. Innkalling til slikt ekstraordinært møte skal skje med to ukers varsel.

Styrets leder og daglig leder har møteplikt i representantskapet med mindre det er åpenbart unødvendig. Om representantskapet ikke har bestemt noe annet for den enkelte sak, har styrets medlemmer og daglig leder rett til å uttale seg i møtet. Disse har også rett til å få sitt syn på en sak protokollført.

Representantskapets leder skal sørge for at det føres protokoll fra møtene. Protokollen skal undertegnes av representantskapets leder, og to av representantskapets medlemmer som velges ved møtets begynnelse. Medlemmene kan benytte elektronisk signatur.

Kommunelovens bestemmelser §11-10 om habilitet for folkevalgte gjelder ved behandling av saker i representantskapet.

Representantskapet kan treffe vedtak om at møter skal gjennomføres som fjernmøter jf. IKS-loven § 9.

§ 9.3 Myndighets- og ansvarsområde

Eierne i IKA utøver sin myndighet og eieransvar gjennom representantskapet, med unntak av beslutninger som i medhold av lov og forskrift er lagt til kommunestyret/fylkestinget/representantskap i IKS selv eller som følger av herværende avtale.

Representantskapet skal:

1. Fastsette årsregnskapet
2. Godkjenne årsmelding
3. Velge selskapets revisor, normalt en gang i valgperioden
4. Oppnevne valgkomiteén og fastsette dens mandat
5. Velge selskapets styre, dets leder og nestleder
6. Fastsette overordnede mål og strategier for drift og utvikling av virksomheten, for 4 år om gangen, etter forslag fra styret.
7. Fastsette overordnede budsjettforutsetninger for årsbudsjett og 4-årig økonomiplan inkludert tilskuddsnivå for tjenesteleveransene.

Behandle styrets forslag til årsbudsjett og 4-årig økonomiplan, som deretter oversendes til eierne for behandling og godkjenning.

8. Godkjenne låneopptak etter innstilling fra styret ihht § 14.2
9. Godkjenne selskapets internkontrollrutiner og finansreglement, normalt for 4 år om gangen, etter forslag fra styret.
10. Behandle øvrige saker som følger av lov og forskrift og som er forberedt ved innkallingen.

Kravene i IKS-loven med forskrifter om frister for avleggelse av årsregnskap og økonomiplan og kommunelovens bestemmelser for eiernes tilsvarende frister, er styrende for den årlige møteplanen for representantskapet.

§ 9.4 Oppnevning av og mandat for Valgkomiteen

Representantskapet velger Valgkomiteen for 4 år om gangen. Den består av tre medlemmer valgt blant representantskapets faste medlemmer. Representantskapets leder eller nestleder skal være et av medlemmene. Valgkomiteen skal velges i løpet av første året i valgperioden.

Representantskapet fastsetter Valgkomiteens mandat. Til arbeidet med valg av nytt styre må representantskapet definere slik som behovene for kompetanse og kapasitet som skal forventes av styrets medlemmer. Videre at mandatet sikrer en sammensetning med komplementær erfaring og kompetanse. Selskapets behov i forhold til formålet skal vektlegges i mandatet.

§ 10 Styret

§ 10.1 Sammensetning

Styret består av 5 medlemmer med personlige varamedlemmer.

4 styremedlemmer og med numeriske varamedlemmer velges av representantskapet etter kandidatforslag fra eierne og endelig innstilling fra valgkomiteen.

Valgperioden er 4 år og følger kommunestyreperioden. Styret tjenestegjør frem til årsregnskapet for fjerde året er fastsatt av representantskapet.

Varamedlemmer møter kun i styremøtet, når faste medlemmer har forfall.

Av de 4 eiermedlemmene skal det, i tillegg til kriteriene nevnt i § 9.4 over, tilstrebes at bredden i eierskapet reflekteres ved at både de ulike eierkategoriene og eiernes geografiske spredning er representert i styret. Minst et styremedlem skal velges blant de forslåtte fra de til enhver tid seks eierne med størst eierandel og pro-rataansvar i selskap.

For sammensetning av styret gjelder Ligestillingslovens §28 om at begge kjønn skal være representert. Herav følger at har utvalget fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to. Bestemmelsen gjelder både for styrets medlemmer og varamedlemmer.

Spørsmål om fritak av styremedlem behandles av representantskapet. Ved endelig uttreden eller varig forfall, iverksettes suppleringsvalg for gjenværende del av funksjonstiden.

Eierne har bestemt å akseptere eventuelt krav om ansattrepresentasjon i styret i IKA. Dette femte styremedlemmet med personlig varamedlem velges av og blant de ansatt i samsvar med forskrift til IKS-loven om styrerepresentasjon. Ansattrepresentanten har møte-, tale- og forslagsrett i styrets møter, med unntak i behandlingen av saker som det følger av IKS-lovens bestemmelser at ansatte er avskåret fra å delta i.

Krever ikke ansatte i IKA representasjon i styret, skal valgkomiteen innstille på det femte styremedlemmet blant de eierforeslått kandidatene.

Ansattes representant trer ut av styret ved ansettelsesforholdets opphør.

Daglig leder eller representantskapsmedlem kan ikke være medlem eller varamedlem i styret.

§ 10.2 Saksbehandling i styrets møter

Styrets leder innkaller til møter i styret. Innkalling med sakliste og saksdokumenter skal sendes ut med minst en ukes varsel. Møteinnkalling skal samtidig også sendes varamedlemmer og eierne.

Medlem av styret og daglig leder kan kreve at styret sammenkalles. Styreleder plikter i slikt tilfelle å innkalle. Innkallingen skal fortrinnsvis skje med en ukes varsel.

Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene inkludert innkalte møtende varamedlemmer som møter grunnet forfall, er til stede, dvs. minst 3 personer.

Styremøtene ledes av styrets leder. Ved votering i styret skal hver stemme telle likt. De som stemmer for et forslag, må likevel utgjøre mer enn en tredel av samtlige styremedlemmer for at forslaget skal anses som vedtatt. Ved stemmelikhet er møtelederens stemme avgjørende.

Ansattes representanten skal fratre i behandlingen av saker som gjelder arbeidsgivers forberedelser av forhandlinger med arbeidstakere, arbeidskonflikter, rettstvister med arbeidstakerorganisasjoner, oppsigelse av tariffavtaler og ellers slik IKS-loven bestemmer.

Styrets leder skal sørge for at det blir ført protokoll fra styremøtene. Protokollen skal underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer. Medlemmene kan benytte elektronisk signatur for å signere protokollen, når styret har fattet vedtak om at elektronisk signering kan benyttes i valgperioden. Styremedlem eller daglig leder som er uenig i styrets beslutning, kan kreve å få sin oppfatning innført i protokollen.

Kommunelovens bestemmelser §11-10 om habilitet for folkevalgte gjelder ved behandling av saker i styret. For ansattrepresentanten i styret gjelder tilsvarende kommunelovens § 13-3.

§ 10.3 Myndighet- og ansvarsområde

Styrets oppgaver er å realisere forventningene, bedriftsfilosofien og hovedmålene som eierne ved representantskapet har anvist. Styret skal utøve myndighet og styring gjennom det enkelte driftsår, i samsvar med vedtatt budsjett og selskapsavtalen.

Styret skal føre løpende tilsyn med selskapet og har ansvar for at pålagte oppgaver utføres i henhold til lov, forskrifter og eventuelle pålegg. Styret har ansvaret for at saker som skal behandles i t representantskapet er tilstrekkelig utredet.

Styret skal iverksette representantskapets vedtak, men kan ikke foreta disposisjoner som påfører eierne nye forpliktelser. I slikt tilfelle skal det foreligge særlig vedtak om dette i representantskapet og i samsvar med selskapsavtalen § 9.

Styret tilsetter daglig leder. Styret har instruksjonsmyndighet overfor daglig leder.

Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma. Styret kan delegere myndighet til styreleder eller daglig leder å tegne selskapets firma og kan fastsette at de som har slik rett, må utøve den i fellesskap. Rapportering om bruk av delegerte fullmakter skal rapporteres til styret minst en gang i året.

Det tilligger styrets ansvar å påse at selskapet har skriftlige rutiner og fullmakter, som del av selskapets totale internkontrollsystem. Styret skal minimum en gang i året ta opp internkontrollen til vurdering for ajourføring og forbedring, herunder rapportering. Videre tilligger det styrets ansvar å sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll i selskapet og dets datterselskaper.

§ 11 Daglig leder

Daglig leder administrerer selskapet, utøver arbeidsgiveransvaret overfor ansatte og har ansvaret for at enhver arbeidsoppgave utføres i overensstemmelse med gjeldende regelverk og i henhold til de vedtak som er fattet av styret og representantskapet.

Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller av stor betydning. Slike saker kan den daglige leder bare avgjøre når styret i den enkelte sak har gitt daglig leder myndighet til det, eller når styrets beslutning ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet. Styret skal i så fall snarest mulig underrettes om saken

Operativt ansvar for internkontrollen i selskapet er daglig leder sitt ansvar.

Daglig leder har møte- og talerett i styrets møter, dersom ikke styret i enkeltsaker vedtar noe annet eller det følger av lov- og regelverk.

Daglig leder er styrets sekretær og saksbehandler.

§ 12 Internkontroll

§ 12.1 Arbeidsgivertilknytning

Selskapet skal være medlem av en arbeidsgiverorganisasjon.

§ 12.2 Lokale lønnsforhandlinger

Daglig leder ivaretar selskapets interesser under lokale forhandlinger med de ansatte.

Daglig leders lønn skal forhandles av styreleder og nestleder i fellesskap og fastsettes av styret i egen sak.

§ 12.3 Internkontrollansvar

Daglig leder skal til enhver tid holde styret orientert om alle forhold av betydning for selskapet og om økonomi og personalforhold. Rutiner, delegasjon, fullmakter mv. skal være

dokumentert. Daglig leder skal rapportere til styret på en slik måte og så ofte som situasjonen tilsier det og styret for øvrig måtte bestemme.

Styret har ansvaret for at representantskapet til enhver tid har nødvendig oversikt og til å i tide kan forberede nødvendige disposisjoner.

Det følger også av internkontrollansvaret at meroffentlighet praktiseres ved at innkallinger, møtedokumenter og protokoller fra møter i representantskapet og styret publiseres på selskapets hjemmeside. Vurderinger mht om dokumenter skal unntas for offentlighet er daglig leders ansvar.

Protokoller fra møter i styret og representantskapet skal i tillegg sendes eierne til orientering.

§ 13 Meroffentlighet og personvern

Selskapet skal følge reglene som gjelder for offentlig forvaltning, herunder forvaltningsloven, offentlighetsloven, personopplysningsloven og arkivloven.

Selskapet har to typer innsynskrav. Det ene gjelder saksbehandlere hos eierne som trenger innsyn i saker som er deponert hos IKA, i sitt arbeid med saksintern behandling. Slike henvendelser håndteres løpende.

Det andre gjelder innsynskrav fra eksterne og som skal behandles etter reglene om innsynsbegjæring, eventuelt også klage på avslag om slikt innsyn. I saker der dette også kan gjelde taushetsbelagt informasjon el.l. skal IKA henvise videre til den berørte eierens arkiv/dokumentsenter som forstår den faglige vurderingen før innsynskrav innvilges/avslås. Gjelder det eksterne innsynskravet arkiv etter virksomheter som er avvirket, skal henvisningen fra IKA gå videre den som dekker utgiftene for dette arkivet.

Reglene i kommunelovens § 11-5 om åpne eller lukkede møter gjelder for møtene i styret og representantskapet.

§14 Økonomistyring og finansforvaltning

Økonomi- og finansforvaltningen i interkommunalt selskap er hjemlet i IKS loven §§18-25 med forskrifter, herunder krav til KOSTRA rapportering. Eierne forventer at IKA sin økonomistyring og finansforvaltningen til en hver tid er i samsvar med lovverket.

§ 14.1 Budsjetthandlingen

Representantskapet fastsetter budsjettforutsetninger og budsjetttrammer for det påfølgende kalenderår.

Styret forbereder representantskapets behandling av budsjetttrammene. Dersom styret må fremme forslag til endringer i vedtatt budsjett for selskapet, skal representantskapet og eierne gjøres oppmerksom på dette.

Styret vedtar detaljert årsbudsjett innenfor budsjetttrammene gitt av representantskapet. Ferdigbehandlet årsbudsjett skal sendes eierne innen 1. februar i budsjettåret.

Styret skal også utarbeide forslag til 4-årig økonomiplan. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse i denne perioden. I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og utgifter til

renter og avdrag i planperiode. Forslaget fremmes for representantskapet til endelig godkjenning. Vedtatt årsbudsjett og økonomiplan skal oversendes eierne innen utgangen av august hvert år, som grunnlag for eiernes økonomiplaner.

Budsjett som forutsetter tilskudd fra eierne, er ikke endelig før eiernes budsjett er behandlet og godkjent etter kommunelovens kap. 14 med forskrifter.

§ 14.2 Låneopptak og garantistillelse

Selskapet kan ta opp lån innenfor en ramme på kr 1.000.000 (en million kroner) for selskapets samlede låneopptak. Selskapet kan bare ta opp lån til egne investeringsformål og til konvertering av eldre gjeld.

Det kan og tas opp lån til likviditetsformål, men slike lån må gjøres opp før regnskapsavslutningen.

Dersom en av eierne er underlagt reglene i kommuneloven kapittel 28, skal selskapets låneopptak godkjennes av departementet jf. IKS-loven §22.

Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser. Selskapet kan ikke selv låne ut penger.

§ 14.3 Driftstilskudd /Tjenestekjøp

Eierne betaler årlig tilskudd til IKA for basis tjenestekjøp av arkivdepot-, rådgivning- og formidlingstjenestene. Tilskuddet skal finansiere virksomhetens egne ordinære driftsutgifter inkludert depotleie til huseier.

Det årlige driftstilskuddet som hver enkelt deltaker yter for tjenestene fra IKA IKS fastsettes slik, med virkning fom valgperioden 2023-2027 og årsbudsjettet 2024:

- IKA sine grunntjenester, samt fysisk og digitalt depot utgjør 89% (budsjettåret 2023) av de samlede utgiftene.
Denne utgiftsandelen fordeles på samtlige deltakere ihht eierbrøken §5
- Utvidet depot utgjør 11% av de totale utgiftene, og fordeles etter egen brøk for de deltakerne som benytter denne ordningen. Beløpet kommer i tillegg til grunntjenesten.

For større ordnings- og avleveringsprosjekter kan eierne kjøpe tilleggstjenester når IKA har kapasitet og arkivdepotplass (fysisk og digitalt) til å påta seg dette. Det inngås egen avtale om slike tidsavgrensede prosjekter inkludert betaling for tjenesten. Utvidet depotplass som følger av slike prosjekter håndteres i samsvar med strekpunkt to ovenfor jf eierbrøken §5.

§ 15 Klage

Klage etter Forvaltningslovens §28 på vedtak fattet av administrasjonen i selskapet skal behandles av klageorgan oppnevnt av representantskapet. Det følger av loven at egne rettssubjekt som har fått overført myndighet fra kommunen eller fylkeskommunen, er klageinstansen særskilt klagenemnd. Nemnda må være oppnevnt av øverste organ, representantskapet.

IKA er ikke delegert slik myndighet. Eventuell klagesak som måtte oppstå skal derfor oversendes berørt eier for behandling i dennes klageorgan.

§ 16 Regnskap og revisjon

Styret har plikt til å etterse at det føres lovmessige regnskap og at det foretas revisjon av selskapet.

Det tilligger også styrets ansvar å påse at selskapet har et ajourført finansreglement. Rapportering om finansforvaltningen skal fremgå av perioderapporter og årsregnskap.

Regnskapet føres etter regnskapsloven.

§ 17 Endring av selskapsavtalen og opptak av nye eiere

§ 17.1 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen må vedtas av samtlige eiere. Kommunestyret/fylkestinget må selv vedta avtalen. For eiere som er interkommunale selskap, må vedtaket gjøres av representantskapet.

Endring i selskapsavtalen som gjelder punktene som Lov om interkommunale selskap §4 setter som minimumsinnhold i en selskapsavtale, kan bare skje ved at eierne gjør et likelydende vedtak om dette. Andre endringer kan vedtas av representantskapet med tilslutning fra minst to tredjedeler av de avgitte stemmene.

Forslag til endringer av selskapsavtalen kan fremmes av styret, representantskapet eller en/flere av eierne. Styret skal i alle tilfelle få anledning til å uttale seg om forslag til endring av selskapsavtalen før disse fremmes for behandling hos eierne.

§ 17.2 Opptak av nye eiere

Nye eiere tas opp en gang i året, pr. 1. januar. Søknad om å tre inn som ny eier må være fremsatt skriftlig til styret innen 1. mai året før. Styret behandler søknaden og fremmer sin innstilling til representantskapet. Representantskapet sitt vedtak oversendes deretter samtlige eiere for endelig behandling og godkjenning. Opptak av ny eier krever tilslutning fra samtlige eiere.

§ 18 Utelukking, uttreden og oppløsning

§ 18.1 Utelukking

Dersom en eier vesentlig misligholder sine plikter i selskapsforholdet, kan de øvrige eierne enstemmig vedta at vedkommende eier skal utelukkes fra selskapet etter reglene i lov om interkommunale selskaper §31.

§ 18.2 Uttreden

Den enkelte eier kan med minimum 1 års skriftlig varsel si opp sin deltakelse etter reglene i lov om interkommunale selskap §30. Skriftlig søknad om uttreden fra selskapet skal være styret i hende senest 1. mai. Oppsigelsestiden løper minimum ett år fra representantskapet har godkjent søknaden og uttredens oppgjøret. I løpet av oppsigelsestiden må søknaden og oppgjøret være godkjent av samtlige eiere før eieren trer ut. Uttreden skjer per 1. januar i kalenderåret.

§18.3 Oppløsning og avvikling

Forslag til oppløsning av samarbeidet må vedtas enstemmig av representantskapet. Vedtak om oppløsning må godkjennes av samtlige eiere og av departementet.

Gjennomføring og avvikling skal skje etter reglene i lov om interkommunale selskaper §§32-38 med forskrifter.

Fordeling av aktiva og passiva ved eventuell uttreden eller oppløsning skal skje etter reglene i lov om interkommunale selskaper §30.

IKAs eget arkiv må det avtales med Arkivverket fremtidig håndtering av. Avtalen skal fremgå som en del av dokumentasjon som fremlegges fra avviklingsstyret til endelig avviklingsgodkjenning av eierne.

Styret plikter å melde fra om avviklingen til Foretaksregisteret.

§ 19 Andre regler

For område som ikke er direkte regulert gjennom selskapsavtalen, gjelder den til enhver tid gjeldende lov om interkommunale selskaper med forskrifter.

§ 20 Ikrafttredelse

Denne selskapsavtalen trer i kraft fra det tidspunkt den er vedtatt og underskrevet av samtlige eiere.

Endelig vedtatt (saksprotokoller vedlagt)

Bjerkreim kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 1
Bokn kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 2
Eigersund kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 3
Gjesdal kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 4
Haugesund kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 5
Hjelmeland kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 6
Hå kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 7
Karmøy kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 8
Klepp kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 9
Kvitsøy kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 10
Lund kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 11
Randaberg kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 12
Sandnes kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 13
Sauda kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 14
Sokndal kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 15
Sola kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 16
Strand kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 17
Suldal kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 18
Time kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 19
Tysvær kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 20
Utsira kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 21
Vindafjord kommunestyre	møtet den __/__/2023	vedlegg 22
Rogaland fylkeskommune, fylkestinget	møtet den __/__/2023	vedlegg 23
IVAR IKS, representantskapet	møtet den __/__/2023	vedlegg 24
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, representantskapet	møtet den __/__/2022	vedlegg 25

Vedlegg 1 – detaljoppsett – virkninger av forslaget vs. dagens eierbrøk og tilskudd

Eier	Sum tilskudd	Grunntjeneste		Eierandel		Ny eierandel totalt	Sum tilskudd ny fordeling	Endring pr. deltaker
		Fast eierandel	Eierandel folketal	Utvidet depot				
Bjerkreim kommune	175 965	1,00	0,44	0,00	1,44	211 837	35 872	
Bokn kommune	89 891	0,50	0,14	0,00	0,64	93 217	3 326	
Eigersund kommune	596 215	1,00	2,34	0,00	3,34	489 686	-106 529	
Gjesdal kommune	552 327	1,00	1,91	0,00	2,91	427 802	-124 525	
Haugesund kommune	948 473	1,00	5,89	0,00	6,89	1 011 530	63 057	
Hjelmeland kommune	162 517	1,00	0,41	0,00	1,41	206 606	44 089	
Hå kommune	911 773	1,00	3,06	1,47	5,53	811 764	-100 009	
Karmøy kommune	1 023 921	1,00	6,68	0,00	7,68	1 126 845	102 925	
Klepp kommune	670 851	1,00	3,21	0,00	4,21	617 703	-53 148	
Kvitsøy kommune	89 891	0,50	0,08	0,00	0,58	85 610	-4 281	
Lund kommune	259 368	1,00	0,50	0,34	1,84	269 416	10 048	
Randaberg kommune	540 125	1,00	1,82	0,00	2,82	413 388	-126 737	
Sandnes kommune	2 382 996	1,00	12,85	4,56	18,41	2 702 253	319 257	
Sauda kommune	290 119	1,00	0,71	0,00	1,71	250 557	-39 562	
Sokndal kommune	207 092	1,00	0,52	0,00	1,52	222 710	15 618	
Sola kommune	789 046	1,00	4,41	0,00	5,41	793 600	4 554	
Strand kommune	567 420	1,00	2,10	0,00	3,10	454 575	-112 845	
Suldal kommune	240 177	1,00	0,59	0,00	1,59	233 927	-6 250	
Time kommune	660 351	1,00	3,08	0,00	4,08	598 651	-61 700	
Tysvær kommune	537 688	1,00	1,78	0,00	2,78	407 311	-130 376	
Utsira kommune	67 418	0,50	0,03	0,00	0,53	78 140	10 722	
Vindafjord kommune	464 506	1,00	1,38	0,00	2,38	348 808	-115 697	
Rogaland fylkeskommune*	2 322 491	1,00	12,85	4,21	18,05	2 649 998	327 506	
Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS**	27 823	0,25	0,00	0,00	0,25	36 694	8 871	
IVAR IKS**	99 323	0,50	0,00	0,42	0,92	135 140	35 816	
	14 677 769	22,25	66,75	11,00	100,00	14 677 769	0	
			89,00					